Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 466

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՅՈՒԼԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885

23 ՇԷՎՎԱԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. ուրիշ անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ։

Նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
Ղալաթիա, Նորատունկեան խան։

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	սակագին	200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան			»	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ		»	»	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան զրկուած [illegible] և ենամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 22 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍ. Երբ Լորտ Սալիսպըրի յիշխանութիւն անցաւ, եւրոպացի շատ մը քաղաքագէտք կարծեցին թէ պիտի փոփոխէր Պ. Կլատսդոնի եգիպտական աշխարհավարութիւնը։ Պ. Կլատսդոն, ինչպէս կը յիշուի, ազգուապէս դէմ դրաւ իւր հայրենակցաց այն ազդեցիկ մասին պահանջման, որ, ջատագով ունենալով Թայմզի պէս թերթ մը, կը պնդէր անգլիական հովանաւորութիւն հրատարակել Եգիպտոսի վրայ, կամ ուրիշ ո՛ և է ձեւով մը իւրացնել Խտիւական երկիրն ու վարչութիւնը։ Միակ միջոց կը համարուէր այս՝ միայն կերպիւ կարգ ու կանոն մուծանելու Նեղոսի հովտին մէջ։ Պ. Կլատսդոն, ընդհակառակն, պնդեց թէ Անգլիոյ համար ո՛չ պատուաբեր էր ո՛չ ալ շահաբեր՝ եգիպտական ազգն և համայն եւրոպական տէրութիւնները խաբել այդպիսի ինքնահեր ընթացքով մը։ Ազատականաց պետը միշտ ճանչեց Եգիպտոսի ինքնօրինութեան իրաւունքն, որ Անգլիոյ թոյլ չէր տար իւրացնել զԵգիպտոս։ Պաշտպան այս իրաւանց, եթէ Լոնտոնի կառավարութիւնն ինք բոլորովին չստանձնեց Եգիպտոսի վարչութիւնն, ուրիշ տէրութեանց, մանաւանդ Ֆրանսայի եւս թոյլ չտուաւ միջամտել Եգիպտոսի վարչութեան, ի բաց առեալ այն սահմանաց մէջ զորս գծած են երկրին միջազգային օրէնքները։ Պ. Կլատսդոնի այս աշխարհավարութիւն արդար էր. բայց ամեն արդար աշխարհավարութիւնք իրենց արդեանց մէջ անպատճառ յաջող չեն միշտ, և Պ. Կլատսդոնի եգիպտական աշխարհավարութիւնն զգալապէս արդիւնաւոր չեղաւ ո՛չ Եգիպտոսի, ո՛չ ալ Անգլիոյ համար։

Բայց Լորտ Սալիսպըրի, գործոց գլուխն անցնելէ և իրաց վիճակը նախարարի մը տեսութեամբ աչքէ անցունելէ յետոյ, կ'երեւի թէ Պ. Կլատսդոնի գծած աշխարհավարութենէն տարբեր ընթացք մը կարելի չի համարիր։ Նախ, զԵգիպտոս իւրացնելու ո՛ և է գաղափար կամ փոյթ չերեւիր պահպանողական նախարարութեան կողմէ։ Նա, ընդհակառակն, կը վաւերացնէ Նախորդին բանակցած եգիպտական փոխառութիւնն, որ բոլոր մեծ տէրութեանց երաշխաւորութեամբ ի հրապարակ կ'ելնէ։ Երկրի մը վարչութիւնն իւրացնել ուղող տէրութիւն մը անշուշտ ուրիշ տէրութիւնները չի հրաւիրեր՝ իրեն հետ միաբանութեամբ կարգադրելու նոյն երկրի վարչային մէկ մեծ պէտքը։ Բայց Լորտ Սալիսպըրի ո՛չ միայն ի բաց թօթափել կը թուի Եգիպտոսի մասին բացարձակ տիրապետութեան ամեն գաղափար, այլ նաև զՍըր Տրըմմընտ Ուոլֆ ղրկելով ի Կ. Պոլիս, որպէս զի Եգիպտոսի և Սուտանի խնդրոց վրայ համաձայնութիւն մը գոյացնէ ուղղակի Վեհ. Սուլթանին հետ, Պ. Կլատսդոնէ քայլ մ'եւս յառաջ կ'անցնի, ճանչելով Ն. Կ. Վեհափառութեան գերիշխանութեան իրաւունքը Խտիւական երկրին վրայ, և աւելորդ իսկ է բացատրել թէ այսպիսի ճանաչում մը ճշդիւ ներհակն է բացարձակ տիրապետութեան գաղափարին։

Ուրեմն, ցորչափ խնդիրն աշխարհավարութեան տեսական կողմին վրայ է, Լորտ Սալիսպըրիի աշխարհավարութիւնն ի մասին Եգիպտոսի չի տարբերիր Պ. Կլատսդոնի ընթացքէն։ Կը մնայ տեսնել թէ իւր գործնական կողմով պահպանողական նախարարութեան ընթացքն աւելի արգասաւոր և առաւել յաջող պիտի լինի՞ Նեղոսի հովտին մէջ։

ՄԵՀՏԻԻՆ ՄԱՀԸ. Սուաքինէ գրուած նամակի մը պատմութեան նայելով, Մեհտին յունիս 7/19ին հիւանդացեր է, և իւր խնդրանօք բանակետղէն դուրս վրան մը փոխադրուեր է։ Բժիշկ չի կար, և գերի Միսիոնարներէն երկուքն որք քիչ շատ բժշկական հմտութիւն ունէին, հրաւիրուեցան հիւանդին դարման մ'ընելու։ Նոքա վճռեցին անմիջապէս թէ հիւանդութիւնը ծաղիկ էր, և երեկոյեան դէմ, տեսնելով որ ախտը կը սաստկանար, ըսին հիւանդին որ մահուան պատրաստուի։ Մեհտին յայնժամ կանչեց զ'իւր եղբօրորդի, Ապտուլլահ անուն, զոր իրեն յաջորդ կարգելով, նմա յանձնեց իւր սուր։ Հետեւեալ աւուր երեկոյն հիւանդին վիճակն անյուսալի էր։ Յայնժամ հանդիսապէս հրաժեշտի ողջոյնը տուաւ իւրայնոց, և պարտք դրաւ իւր յաջորդի վրայ, շարունակել պատերազմն ընդդէմ Քրիստոնէից։ Հիւանդութեան երրորդ օրը մեռաւ, և վրանին մէջ պատրաստուած գերեզման մը ամփոփեց նորա մարմինն։ Իսկ վրանն յետոյ այրուեցաւ։

Վիէննայի բոլոր լրագիրք կը խնդակցին անգլ. կառավարութեան, Մեհտիին մահուան յաջող դիպուածին առթիւ։ «Խաբեբայն անհետացաւ, և իւր մահուան սովորական կերպը՝ թերահաւատից միտքէն պիտի ջնջէ նորա երկնաւոր մարդ մը լինելուն հաւատքը։» — «Մեհտին չկըցաւ ապրիլ երեք տարի ամբողջ, միջոց մը զոր սահմանած էր իբրեւ երկրի վրայ իւր պաշտաման վախճանն, և այս դէպք իսկ իւր վրայ տարածուած ժողովրդային նախապաշարման վերջ պիտի տայ անշուշտ։» — «Մեհտիին մահը Սուտանեան շարժման կրակը կը մարէ բոլորովին։ Կորուսանելով իւր կրօնային հանգամանք, այդ շարժում կը կորուսանէ նաև իւր քաղաքական նշանակութիւն, և տեղային դէպքի մը համեմատութիւնք կը ստանայ միայն։ Սուտանի ցեղերն այժմ իրարու հետ կռուի պիտի բռնուին, անոնք որ արդէն Մեհտիին կենդանութեան ատեն զինքը կը բզկտէին, և նոր Մեհտին, թէ և մեռնողին ազգական և Խալիֆի տիտղոսով օժտեալ, ուրախ պէտք է լինի եթէ այս ներքին խռովութիւններէ կարենայ ազատել զ'իւր իսկ գլուխ։ Անգլիոյ, և կրնանք ըսել համայն աշխարհի համար, Սուտ Մարգարէին մահն անխառն բարիք մ'է։ Սուտան կրնայ ինքնիրեն թողուիլ այժմ, առանց ո՛ և է երկիւղ կրելու Եգիպտոսի համար։» — Այսպիսի լեզու մը կը գործածեն Վիէննական լրագիրք ընդհանրապէս։

ՆԱՑՍԵՐՔ. Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, Կայսերաց մօտալուտ տեսակցութեան վրայ խօսելով, կը գրէ թէ այս տեսակցութիւնք լաւ բաներ են, բայց պէտք չէ չափազանց կարեւորութիւն տալ անոնց, իբրեւ երաշխաւորութիւններ խաղաղութեան համար։ Ցորչափ Ռուսիա և Աւստրիա-Հունգարիա հասարակային շահեր ունին, երկու Կայսրութիւնք կրնան միաբան ընթանալ. բայց հասարակային շահեր վեհապետներու տեսակցութեամբ չեն գոյանար։ Ռուսիա Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ դիտումներ ունի, որք տարբեր են Աւստրիոյ դիտումներէն։ Ռուսիա Պալքանեան թերակղզւոյ վրայ իւր խորհրդոց կիրառութիւնը պահ մը յետաձգած կրնայ լինել, որովհետեւ մինչեւ հիմա զբաղեալ էր Կեդրոնական Ասիոյ մէջ. բայց երբ առիթը ներկայանայ, անշուշտ վերստին ձեռք պիտի առնու զանոնք։

—Վարշաւիայէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ հանրային շինութեանց և հաղորդակցութեանց նախարար Բոսիէդ զօրավարն այս օրերս Բոլոնիոյ մայրաքաղաքը կը հասնի, Զարին ուղեւորութեան համար պատրաստութիւն տեսնելու։ Ասկէ կը հետեւցնեն լրագիրք թէ անցեալ տարւոյ զինուորական արտասովոր զգուշութիւնք պիտի կրկնուին, Զարին անձնական ապահովութեան համար։ Կը յիշուի թէ ամբողջ բանակ մը շարժուն վիճակի մէջ դրուած էր անցեալ տարի, Բեդրսպուրկէ մինչեւ Սքերնեւիճէ երկաթուղւոյ գիծն ու ամեն կամուրջ և ներքնուղի պաշտպանելու համար։ Զարըն այս տարի եւս Վարշաւիա պիտի մնայ մի քանի օրեր։

ՀՈԼԱՆՏԱ. Կոյրերու ուսուցչաց տարեկան հինգերորդ միջազգային ժողովն յԱմսդերտամ պիտի բացուի օգոստ. 3ին։

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԵՆԻ բնակիչք գոհունակութեամբ լսած են թէ Բարիզի գերմանական դեսպան Հոհէնլոհէ Իշխանն անուանած է յաջորդ Մանդայֆլ Մարեշալին, իբրեւ լիազօր Կուսակալ կամ Փոխարքայ Ալզաս-Լոռենի։ —Իշխանն այս նոր պաշտաման առթիւ իւր յարգանք մատուցանելու համար Վիլհելմ Կայսեր ներկայացաւ յուլիս 26ին ի Կաշդէյն։

ՌՈՒՍԻԱ. Ասխապատի մէջ այժմ կեդրոնացած են 4,000 ռուս հետեւակ և 1,000 հեծեալ զօրքեր։ Ռուսք զինաթափ ըրած են բոլոր Թուրքմէնները։ Բաց ասկէ, նոցա ձիերն ալ առած են։

—Նովոյէ Վրէմիա կը ծանուցանէ թէ Սիպերիոյ երկաթուղւոյն շինութիւնն սկսած է արդէն։ Այս տարի Սամարայէն մինչեւ Ուֆա պիտի շինուի. իսկ 1866ի գարնան յիշեալ գծի շինութիւնը պիտի շարունակուի մինչեւ Սիպերիոյ խորերը։

—Մոսկովսքիա Վէտոմոստի կը ծանուցանէ թէ Կայսերական Տնտեսագիտական ընկերութիւնը մտադիր է գիւղատնտեսական չորս կեդրոններ հաստատել՝ Ռուսիոյ տնտեսային կացութեան բարւոքման նպատակաւ։

—Ռուսքի Կուրիէր կը հաղորդէ թէ պետական խորհուրդը մտադիր է ծանուցանել ներքին գործոց նախարար Տոլստոյ կոմսին, որպէս զի Բեդրսպուրկի ոստիկանային դրութիւնը բարեփոխէ։

—Օգոստոս ամսուն մէջ արուեստական ցուցահանդէս պիտի բացուի Միտաւա քաղաքին մէջ։

—Գրաժտանին լրագիրը կը ծանուցանէ թէ ներքին գործոց նախարար Տոլստոյ կոմսն հաւանական է որ օգոստոսին բժիշկներու խորհրդով ճանապարհորդութիւն մ'ընէ Կեդրոնական Ռուսիոյ մէջ, ապա վերադառնայ Բեդրսպուրկ հոկտեմբերի սկիզբին։

—Որպէս յայտնի է, Ռուսիոյ կրթական գործին առաւել մեծ մղում տուած են Զեմսդվոներն, (գաւառային ժողով), որ քսան տարի առաջ հաստատուած են։ Եւ այսօր Ռուսիա իւր մտաւոր յառաջդիմութիւն Զեմսդվոներու կը պարտի։ Նոքա ըրած են զոր ինչ կառավարութիւնը պարտէր ընել։ Իրենց գոյութեան շրջանին մէջ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած են, և բժշկականութեան ծաւալման և հանրային առողջութեան պահպանման համար եւս ըրած ծախքերն խոհուն ուշադրութեան արժանի են։ Այս առթիւ Ռուսքի Կուրիէր խմբագրական ընդարձակ յօդուած մը գրելով կը յիշատակէ թէ, 32 նահանգներու մէջ 9 տարուան միջոցին, այսինքն 1871—1880 Զեմսդվոները բժշկականութեան համար ծախսած են 41,024,920 ռուբլի։ Զեմսդվոները տարուէ տարի աւելի եւս կ'ընդարձակեն ժողովուրդն հիւանդութենէ ազատ պահելու միջոցները։ Երեք տարի այսինքն 1871—1874 Զեմսդվոներու տարեկան ծախքը 3,152,642 ռուբլի կը կազմէր. 1875—1877 տարեկան ծախքը 4,339,848 ռուբլի բարձրացաւ. իսկ 1876—1880 մինչեւ 5,471,276 ռուբլիի հասաւ։ Մի խօսքով վեց տարուան մէջ Զեմսդվոներու ծախքը հանրային առողջութեան համար 73 % աճեցաւ։

—Ռուսքի Կուրիէր կը ծանուցանէ թէ քանի մը ճարտարացի երիտասարդներ գիտական նպատակաւ ճանապարհորդութիւն մը պիտի ընեն յԵւրոպա։ Նոցանէ երկուքը Վոլկայի վրայով Կովկասիա պիտի ուղեւորին։

—Քանի մ'օր առաջ Մոսկուա հասաւ Եգիպտոսի ռուսական դիւանագէտ գործակատար Պ. Խիտրովօ։ Կ'ըսուի թէ Խիտրովոյի Ռուսիա երթալու նպատակն է եգիպտական նոր փոխառութեան համար Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ տիրող բանակցութիւնն։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Կիրս զՊ. Խիտրովօ ներկայացուց Աղեքսանդր Կայսեր Բեդերհոֆի պալատին մէջ։ Պ. Խիտրովօ մօտ երկու շաբաթ պիտի մնայ ի Բեդրսպուրկ և յետոյ Գահիրէ պիտի վերադառնայ Օտեսայի, Կ. Պոլսոյ և Աղեքսանդրիոյ ճամբով։ Ի Պոլիս քանի մը օր պիտի մնայ որպէս զի ինչ ինչ գործերու համար տեսակցի ռուսական դեսպան Պ. Նելիտոֆի հետ։

—Թէհրանէ յուլիս 13 թուով կը հեռագրեն Բեդրսպուրկի լրագրաց թէ պարսկական կառավարութիւնը հեռագրական յարաբերութիւն պիտի հաստատէ Մեշեդի և Սերախսի (ռուսական բանակետղ) միջեւ։

ՃԵՆՈՎԱ, 28 յուլիս. — Մարօքեան դեսպանութիւնը Ֆրանսայէն աստ հասաւ. Վաղիւ պիտի ընդունուի Ումպ[illegible] Վեհապետին հետ պիտի երթայ ի Վենետիկ՝ ներկայ գտնուելու համար Մորոզինի զրահաւորին ի ծով իջուցման հանդէսին։

—Վենետիկ, 30 յուլիս. — Մորոզինի զրահաւորին ի ծով իջուցման հանդէսը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Թագաւորին։ Զրահաւորը կատարելապէս յաջողեցաւ։

—Գահիրէ, 1 օգոստոս. —Վհատութիւնը զամ քան զզամ կ'աւելնայ Սուտանցւոց մէջ։

—Բեդրսպուրկ. —Տոլկորուքոֆ կոմսն հրամանագիր մը հրատարակեց, ծանուցանող թէ Մոսկուայի զինավաճառները պարտին կանոնագիրք ունենալ ի մասին վաճառման հրացանաց և փամփշտաց և արտօնագիր ունեցող անձանց միայն պիտի կրնան ծախել ռեւոլվէրներ և ռեւոլվէրի փամփուշտներ։ Այս տնօրինութեան դէմ վարուող զինավաճառք պիտի պատժուին 500 ռուբլի տուգանքով կամ եռամսեայ բանտարկութեամբ։

ԱՆԳԼԻԱ. —Նախորդ նախարարութեան Տեղային Վարչութեան Նախագահ Սըր Զարլս Տիլք, որ գործօն մասնակցութիւն մը պիտի ունենար յառաջիկայ ընտրական պայքարին մէջ յԱնգլիա, մանաւանդ ի Լոնտոն, յանկարծ ծանուցած է թէ մտադիր է լռութիւն պահել քանի մը շաբաթ։ Զանազան կողմերէ, այս յանկարծական որոշում կը վերագրուի բժշկաց խորհրդին, որք հրամայած են նմա կատարեալ հանգիստ։ Սակայն, ուրիշ գրողներ կը պնդեն թէ Չէլսիի արմատական Երեսփոխանին առժամեայ մեկուսացման պատճառն է ամուսնական արկած մը որ հաւանաբար իւր լուծում պիտի գտնէ Ամուսնալուծութեանց Ատենին մէջ։

—Բէլ Մէլ Կազէթ լրագիրն իւր յուլիս 30 թուով հետեւեալը կը հրատարակէ.

«Այս առաւօտ, ժամ տասն և մէկին, քննիչ յանձնաժողովն որ կը գումարի ի Քաղաքային Պաշտօնատան մեր գաղտնի մասնախմբին տեղեկագրին մէջ գտնուող յայտնութեանց ստուգութիւնը ճշդելու համար, (*) նիստ կազմեց իւր եզրակացութիւնները բանաձեւելու և իւր տեղեկագիրը խմբագրելու համար։

Յանձնաժողովին ամեն անդամք ներկայ էին, Սամուէլ Մորլի, նախագահ, Քէնդըրպըրիի արքեպիսկոպոսն, Ուէսդմինսդըրի կարդինալ-արքեպիսկոպոսն, Լոնտոնի եպիսկոպոսն և Ռ. Ճ. Րէյտ, անդամ Խորհրդարանին։

Նիստն երկարաձգեցաւ մինչեւ ժամ հինգ միջօրէէն յետոյ, երբ նախագահն ի ներկայութեան միւս անդամոց, յանձնաժողովին վճիռը կարդաց Լրագրոյս գաղտնի մասնախմբին գլխաւոր տնօրէնին, որ կը ներկայացնէր զԲէլ Մէլ Կազէթ։

Պաշտէն Վճռագրոյն

Հրաւիրուեցանք քննել ճշդութիւնն Բէլ Մէլներուն մէջ պարունակեալ յայտնութեանց, որք «Տեղեկագիր մեր գաղտնի մասնախմբին» խորագիրը կը կրեն.

Ի սկզբան անդ, որոշեցինք մէկ կողմ թողուլ ամեն ամբաստանութիւն ընդդէմ մասնաւոր անհատականութեանց, ընդդէմ մի քանի դասուց կամ ընդդէմ վարմանց ոստիկանութեան գործակալաց։

Մի միայն շատացանք քննելով տեղեկագրին մէջ նկարագրեալ „եղեռնական մոլութեանց դրութիւնը։

Խնամով հարցաքննելէ յետոյ վկաներն և քննելէ յետոյ մեր աչաց ներքեւ դրուած ապացոյցներն, առանց երաշխաւորելու սակայն մանրամասնութեանց ճշգրտութիւնը, սա եզրակացութեան յանգեցանք թէ, ամբողջութեամբ առնուելով, Բէլ Մէլ Կազէթի յայտնած իրողութիւնք նիւթապէս ճշմարիտ են։

Ստոր. Էտուարտ Պէնսըն, Արքեպիսկոպոս Քէնդըրպըրիի. Ֆ. Թէմփլ, եպիսկոպոս Լոնտոնի. Կարդինալ Մաննինկ. Սամուէլ Մորլի. Ռ. Ճ. Րէյտ, Երեսփոխան, խորհրդական փաստաբան Թագուհւոյն։

Ի Մէնշըն-Հաուզ, 29 յուլիս 1885

Ստորագրեալ պաշտօնական տեղեկագիրն յանձնուեցաւ Լորտ-Քաղաքապետին մասնաւոր քարտուղարին, որ այդ տեղեկագիր պիտի հաղորդէ օրաթերթից։

Յանձնաժողովն, որ այսպէս աւարտեց իւր գործ, չորս անգամ գումարեցաւ. յուլիս 15ին, 20ին, 24ին և 29ին։

—Կալլէսի իշխանն իւր ամբողջ ընտանեաց հետ երկամսեայ ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ իւր Օսպօրն զբօսանաւով։ Քիչ մը ժամանակ անցունելէ յետոյ Սկովտիոյ մէջ, Իշխանը պիտի այցելէ Շուէտ, Նորվեկիա և Տանիմարքա։

—Կառավարութիւնն որոշած է արքայական յանձնախումբ մ'անուանել՝ քննութիւն բանալու համար կոյրերու դաստիարակութեան և ընդհանուր կացութեան վրայ։

(*) Ի մասին Լոնտոնի բարոյական կացութեան վերաբերեալ նողկալի իրողութեանց ու պատմութեանց։

— 110 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ

Բաւական զարմանք պատճառեց այս անակնկալ առաջարկ, որոյ դէմ Ճօն Մանկլս չծածկեց զ'իւր հակակրութիւն։

—Մինչեւ այն ժամանակ, յարեց Էյրթըն, կա՛մ Սնուրի ջուրերը կը նուազին և կրնանք անցանելի հուն մը գտնել, կա՛մ կուր մը շինենք, և ժամանակ կ'ունենանք շինելու։ Ահա, Մի՛լորտ, իմ ծրագիրս, զոր ձեր հաւանութեան կ'ենթարկեմ։

—Լաւ, Էյրթը՛ն, պատասխանեց Կլէնարվան։ Ձեր խորհուրդն արժանի է լուրջ նկատառման։ Իւր մեծագոյն պակասութիւնն՝ յապաղում պատճառելն է, բայց ծանր յոգնութիւններէ և գուցէ իսկ վտանգներէ զերծ կը պահէ մեզ։ Դուք ի՞նչ կ'ըսէք, բարեկա՛մք։

—Խօսեցէք, սիրելի՛դ իմ Մաք Նապս, ըսաւ յայնժամ տիկին Էլէնա։ Այս վիճաբանութեան սկիզբէն ի վեր դուք մունջ կ'ըլլէք միայն, և յոյժ ժլատ էք խօսելու մասին։

—Որովհետեւ իմ կարծիքս կը խնդրէք, պատասխանեց հազարապետն, ահա կու տամ ձեզ ամենայն անկեղծութեամբ։ Էյրթընի ըսածը խոհական մարդու խօսք կ'երեւի ինձ, և ես կ'ընդունիմ անոր առաջարկը։

Ոչ ոք կ'սպասէր զայս պատասխան. վասն զի մինչեւ ցայնժամ Մաք Նապս հակառակած էր միշտ Էյրթընի գաղափարաց։ Ուստի Էյրթըն զարմանալով՝ արագ նայուածք մը ձգեց հազարապետին վրայ։ Բականէլ, տիկին Էլէնա և նաւաստիք արդէն յոյժ տրամադիր էին ուժ տալու նաւաստեաց տասնապետին խորհրդոյն։ Իսկ Մաք Նապսի խօսքերէն յետոյ ոչ եւս վարանեցան։

Ուստի Կլէնարվան յայտնեց թէ Էյրթընի խորհուրդն ընդունուած էր սկզբամբ։

—Եւ այժմ, Ճօ՛ն, աւելցուց Կլէնարվան, չէ՞ք խորհիր որ խոհեմութիւնն այսպէս ընել կը պահանջէ, այն է՝ գետին եզերքն իջեւանիլ և փոխադրութեան միջոցներու սպասել։

—Այո՛, պատասխանեց Ճօն Մանկլս, եթէ սակայն մեր զրկելիք պատգամաւորը կարող լինի անցնիլ Սնուրի գետը, զոր մեք չենք կարող անցնիլ։

Ուշադրութիւնք Էյրթընի երեսը նայեցան, որ ժպտեցաւ իբրեւ իւր վրայ վստահ մարդ։

—Պատգամաւորը չանցնիր գետն, ըսաւ։

—Ա՛, ըսաւ Ճօն Մանկլս։

—Պարզապէս Լիւքնովի ճամբով Մէլպուրն կ'երթայ։

—Երկու հարիւր յիսուն մղոն ճամբայ ոտքո՛վ, գոչեց երիտասարդ նաւապետը։

—Ձիով, պատասխանեց Էյրթըն։ Քաջառողջ ձի մը մնացած է մեզ։ Չորս աւուր գործ է։ Երկու օր ալ Տընքանի գալը կը տեւէ Թուոֆոլտի ծովածոցն, անկէ ալ մինչեւ աստ քսան-չորս ժամ, և այսպէս պատգամաւորը մէկ շաբաթէն աստ կը վերադառնայ Տընքանի նաւաստեաց հետ։

Հազարապետը գլխու շարժմամբ հաւանութիւն կը ցուցնէր Էյրթընի խօսքերուն, և այս բան Ճօն Մանկլսի զարմանքը կը գրգռէր։ Բայց նաւաստեաց տասնապետին առաջարկին ամենուն հաւանութիւնը գրաւած էր, և կը մնար միայն գործադրել զայդ ճշմարտապէս իմաստուն խորհուրդ։

—Այժմ, բարեկա՛մք, ըսաւ Կլէնարվան, մեր պատգամաւորին ընտրութիւնը կը մնայ։ Տաժանելի և վտանգաւոր պաշտօն մը պիտի կատարէ. չեմ ուզեր ծածկել զայս։ Ո՞վ յանձն կ'առնու իւր անձը դնել իւր ընկերաց համար, և տանիլ մեր հրահանգներն ի Մէլպուրն։

Ուիլսըն, Միւլրատի, Ճօն Մանկլս, Բականէլ, Ռօպէրթ իսկ, անմիջապէս իրենք զիրենք առաջարկեցին։ Ճօն Մանկլս մասնաւոր կերպիւ կը պնդէր որ իրեն յանձնուի այդ պաշտօն։ Բայց Էյրթըն, որ դեռ այս մասին կարծիք յայտնած չէր, խօսք առնելով ըսաւ.

—Եթէ հաճոյ կը թուի Ձեր Ազնուութեան, ես կը կատարեմ զայդ պաշտօն, Մի՛լորտ։ Ես քաջածանօթ եմ այս երկիրներու։ Շատ անգամ առաւել դժուարին գաւառներ պտըտած եմ։ Կրնամ զիս ազատել և յաջողիլ անդ, ուր ուրիշ մը կը վրիպի և կ'ընկճի։ Ուստի հասարակաց շահուն համար կը խնդրեմ որ ինձ տրուի Մէլպուրն երթալու իրաւունքը։ Ձեր մէկ խօսքը բաւական է ձեր երկրորդին վստահութիւնը գրաւել իմ վրայ, և խօսք կու տամ որ վեց աւուր մէջ Թուոֆոլտի ծովածոցը կը բերեմ զՏընքան։

—Լաւ խօսեցաւ, պատասխանեց Կլէնարվան։ Համարձակ և քաջ մարդ մ'էք դուք, Էյրթը՛ն, և կը յաջողիք։

Նաւաստեաց տասնապետն անշուշտ ուրիշ ամեն մարդէ աւելի կարող էր կատարել զայդ դժուարին պաշտօն։ Ամեն ոք հասկցաւ զայս և ետ քաշուեցաւ։ Ճօն Մանկլս վերջին առարկութիւն մ'ըրաւ ըսելով թէ Էյրթընի ներկայութիւնն հարկաւոր էր Պրէնինէյի կամ Հարրի Կրանթի հետքը գտնելու համար։ Բայց հազարապետը դիտել տուաւ թէ ուղեւորք Սնուրի գետին եզրը պիտի սպասէին մինչեւ ցվերադարձ Էյրթընի, և թէ որոշուած էր որ առանց անոր չպիտի շարունակուէին այդ կարեւոր հետախուզութիւնք. հետեւաբար անոր տարակայութիւնը բնաւ չէր վնասեր Կրանթ նաւապետին շահուց։

—Ուրեմն գնացէք, Էյրթը՛ն, ըսաւ Կլէնարվան։ Փութացէք, և Էտէնէն մեր Սնուրի իջեւանը վերադարձէք։

Գոհութեան փայլակ մը շողաց նաւաստեաց տասնապետին աչաց մէջ։ Գլուխն անդին դարձուց իսկոյն, բայց Ճօն Մանկլս նշմարեց փայլակը։ Կ'զգար, բնազդմամբ, թէ իւր անվստահութիւնը կ'աւելնար Էյրթընի դէմ։

Նաւաստեաց տասնապետը չուի պատրաստութիւններն ըրաւ օժանդակութեամբ երկու նաւաստեաց, որոց մին երիվարն հանդերձելու զբաղեցաւ, միւսն ալ ճամբու պաշարը։ Նոյն միջոցին Կլէնարվան ալ Թոմ Աւսթինի ուղղեալ նամակը կը գրէր։

Կը հրամայէր նմա որ շոգենաւը Թուոֆոլտի ծովածոցը բերէ անյապաղ։ Կը յանձնարարէր նմա զԷյրթըն իբրեւ մարդ մը, որոյ վրայ կատարեալ վստահութիւն կրնար ունենալ։ Թոմ Աւսթին, Թուոֆոլտի ծովածոցն հասածին պէս, շոգենաւին նաւաստեաց մի մասն Էյրթընի հրամանին ներքեւ պիտի դնէր...։

Երբոր Կլէնարվան նամակին այս մասը կը գրէր, Մաք Նապս, որ աչօքը կը դիտէր զայն, հարցուց արտասովոր ձայնիւ մը թէ ի՞նչպէս կը գրէր Էյրթընի անունը։

—Ինչպէս որ կ'արտասանուի, պատասխանեց Կլէնարվան։

—Սխալ է, ըսաւ հազարապետն հանդարտութեամբ. Էյրթըն կ'արտասանուի, բայց Պէն Ճոյս կը գրուի։

ԳԼՈՒԽ Ի.

ԱԼԷՆՏ ԶԻԼԷՆՏ

Պէն Ճոյս անուան յայտնութիւնը կայծակի հարուած մ'եղաւ։ Էյրթըն իսկոյն տնկուեցաւ։ Ձեռքն ատրճանակ մը կար։ Բոմբիւն մը պայթեցաւ, Կլէնարվան ընկաւ գնտակէ մը զարնուած. դուրսն ալ հրացանի հարուածներ հնչեցին։

Ճօն Մանկլս և նաւաստիք, նախ ապշեցան և ապա ուզեցին Պէն Ճոյսի վրայ յարձակիլ. բայց նա արդէն աներեւոյթ եղած և իւր հրոսախմբին քով գնացած էր, որ խիժենեաց անտառին եզրը ցրուած էր։

Ուղեւորաց վրանը բաւականաչափ պատսպարան մը չէր դուրսէն եկած գնտակներուն դէմ. պէտք էր ետ քաշուիլ։ Կլէնարվան, թեթեւապէս զարնուած լինելով, ոտքի վրայ ելած էր։

—Սայլն երթա՛նք, սայլն երթա՛նք, գոչեց Ճօն Մանկլս, և տիկին Էլէնա և զօրիորդ Մարի քաշեց հոն տարաւ, ուր երկու տիկնայք ապահովեցան սայլին հաստ կողերուն ետին։

Անդ, Ճօն Մանկլս, հազարապետը, Բականէլ և նաւաստիք առին իրենց հրացաններն և պատրաստ կեցան պատասխանելու Քոնվիքթաց կրակին։ Կլէնարվան և Ռօպէրթ ուղեւորուհեաց քով գնացին. իսկ Օլպինէթ հասարակաց պաշտպանութեան դիմեց։

Այս դէպք կայծակի արագութեամբ կատարուած էր։ Ճօն Մանկլս անտառին եզրը կը դիտէր ուշադրութեամբ։ Հրացանի պայթմունք լռած էին յանկարծ երբոր Պէն Ճոյս հոն հասեր էր։ Խոր լռութիւն կը յաջորդէր որոտագին հրացանաձգութեան։ Ճերմակ ծխոյ քանի մը պարոյրներ կը տեսնուէին դեռ խիժենեաց ոստերուն միջեւ։ Կասթրոլոպիմներու թաւուտներն անշարժ կը կենային։ Յարձակման ամեն նշանք անհետացած էին։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղ. Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի երէկ ազգ. Պատրիարքարան երթալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ ազգային ինչ ինչ խնդրոց վրայ և Քաղ. Ժողովոյ յառաջիկայ նըստին ներկայելի խնդիրներն ուսումնասիրելով զանոնք նախապատրաստեց :

* * *

Կրօնական Ժողովոյ չաբաթական նիստը գումարեցաւ երէկ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանի :

Ժողովը քանի մը մասնաւոր խնդիրներէ զատ, զբաղեցաւ նաև Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն վրայ ձեռնադրելի քահանայից խնդրով. սոյն խնդրոյ խորհրդակցութեան միջոցին, ներկայ կը գտնուէին Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն քարոզիչ Արժ. Յովսէփ Վ. Այվազեան, և թաղային Ցանձնաժողովոյ անդամներէն Տ. Բարաղամեան և Մ. Զօպանեան էֆէնտիները : Նիւթը բաւական յուզեալ եղաւ և ջերմ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ ի մէջ ժողովականաց և թաղային Ցանձնաժողովոյն :

Սոյն խնդրոյ մասին տակաւին վերջնական որոշում մը չէ տրուած Կրօնական Ժողովոյ կողմէ :

Ժողովը, բաց աստի զբաղեցաւ նաև Անանօֆի ամուսնութեան խնդրով, որոյ վրայ տեղեկութիւններ հաղորդած ենք մեր ընթերցողաց :

Եէնի գիւղի Թաղ. խորհրդոյ ատենապետ Աղնաւոր էֆէնտի և թաղին Մըգթարն հրաւիրուած էին ի բացատրութիւն :

Ժողովն ուզեց առանձինն քննել Եէնի գիւղի Մըգթարն, ուստի հրաւիրեց Թաղ. խորհրդոյ ատենապետն որ քանի մը վայրկեան դուրս ելնէ ժողովարահէն :

Աղնաւոր էֆէնտի ժողովոյ սոյն հրաւէրէն իւր արժանապատուութիւնը վիրաւորեալ նկատելով, յայտարարելէ յետոյ թէ՝ քանի որ արդէն Թաղ. Խորհուրդն, որոյ ատենապետն է ինք, պաշտօնապէս խոստովանած է թէ սոյն խնդրոյն մէջ խոշոր են չեն, ինքն ևս իբր Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ պարտ էր ներկայ գտնուիլ և լսել Մըգթարի բացատրութիւններն, դուրս ելաւ և Ս. Պատրիարք Հօր դիմելով ցաւ յայտնեց այդ մասին, և հրաժարական տուաւ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետութեան պաշտօնէն, բայց Ն. Ամենապատուութիւնը չ'ընդունեց Աղնաւոր էֆէնտիի հրաժարականն և յանձնարարեց շարունակել զիւր պաշտօն :

Կրօնական Ժողովն այսօր ևս արտասովոր նիստ պիտի կազմէ, կարծենք Անանօֆի խնդրոյն և Ղալաթիոյ քահանայից ու Թաղ. Ցանձնաժողովոյ խնդրոյն վրայ որոշման մը յանգելու համար :

* * *

Քաղ. Ժողովն այսօր նամակ գրեց Նեդր. Վարժարանի և Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի Գործադիր մարմնոյն որով կը հրաւիրէ զնա որպէս զի Նեդր. Վարժարանի հոգաբարձութիւնը անմիջապէս յարաբերութեան մանէ Քաղ. Ժողովոյն հետ, յիշեալ վարժարանին սեպտ. 1 ին բացման համար, ըստ կանխորոշ պայմանագրութեան :

* * *

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն մեզ.

«Ամսոյս 14/26ի կիւրակէ օրը տեղւոյս Արշակունեանց և Հռիփսիմեանց վարժարանաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսն մեծ շքով կատարուեցաւ՝ ընդ նախագահութեամբ վիճակիս Առաջնորդական տեղապահ Գեր. Մեսրոպ Եպիսկոպոսի Սուքիասեան. նահանգիս կրթական տեսուչն և տեղւոյս Հրէից Խախամպաշը պատուած էին սոյն հանդէսը. մեծ բազմութիւն արանց և կանանց դրաւած էր վարժարանաց բակն՝ որ գեղեցկապէս զարդարուած էր :

«Վարժարանաց տնօրէն Երկանեան Թադէոս էֆ. ի կողմէ կարդացուեցաւ տարեկան տեղեկագիրն և Սարգիսեան Սարգիս էֆ.՝ ատենապետ հոգաբարձութեան՝ ի դիմաց հոգաբարձութեան շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչական մարմնոյն, իրենց անխոնջ ջանից համար, և ներկայից : Աշակերտաց և աշակերտուհեաց կողմէ եղած բերանացի արտասանութիւնք կը ծափահարուէին հանդիսականներէն. նուագածուաց խումբ մը ազգային երգեր կը նուագէր մերթ ընդ մերթ : Մրցանակաց բաշխումէն յետոյ Սրբազան նախագահն ատ.ք ելնելով բարեմաղթեց երկար կեանք վսեմ Օգոստ. Կայսեր և օրհնելով զհանդիսականս, փակեց հանդէսն» :

* * *

Գատը գիւղի Սրամեան վարժարանի դպրոցական հանդէսին նկարագրութեան վրայ, զոր հրատարակեցինք երէկ, հարկ կը համարինք աւելցնել հետեւեալ մանրամասնութիւնները, զորս կը հաղորդէ մեզ Գատը գիւղցի ազգային մը :

Հանդէսին մէջ առաջին ճառը խօսեցաւ շրջանաւարտներէն Օր. Ե. Աղասեան որ խիստ ճարտար կերպիւ բացատրեց կնոջ դաստիարակութեան կարեւորութիւնն : Այլ և այլ լեզուներով քանի մը արտասանութիւններէ յետոյ, վարժարանին տեսուչ Տաղաւարեան էֆէնտի արտասանեց իւր բանախօսութիւնն, որ առաջին մասով փաստաբանեց դաստիարակութեան պաշտօնի բարձրութիւնն և նուիրակութիւնն, և երկրորդ մասով ցոյց տուաւ վարժարանին կրելիք բարեփոխութիւններն յառաջիկայ տարեշրջանին մէջ. յայտնեց մի նոր ծրագրի պատրաստութիւնն, որոյ համեմատ վարժարանը պիտի յառաջդիմէ մանաւանդ գիտական ճիւղերու մէջ, և այսպէս պիտի կրնայ առաջնակարգ դիրք մը գրաւել Պոլսոյ ազգային վարժարանաց մէջ:

Մրցանակաց բաշխումէն յետոյ, Պ. Լեւոն Եսայեան ի դիմաց ուսումնարանից կարդաց իւր հրաժեշտն, որոյ պատասխանեց վարժարանի տեսուչն մեծ ճարտարութեամբ: Այս տրուեցան շրջանաւարտաց մրցանակներն, ոսկեզօծ պսակներն և վկայագրերն :

Յաւարտ հանդէսին, մարմնամարզական փորձերէ յետոյ, պարտէզին վրան առաջ վաճառուեցան աշակերտուհեաց ձեռագործներն, որոց հասոյթը կը հասնի 50—60 ոսկիի : Այս թուանշան ինքնին ապացոյց մ'է այն հոգածութեան որով խնամակալուհի տիկնայք կ'աշխատին ի մասին յառաջդիմութեան աշակերտուհեաց ամեն ճիւղերու մէջ :

* * *

Ուսուցչական Ընծայարանի հաստատման խնդրոյն առթիւ Կրօն. Ժողովոյ կողմէ Ազգ. Ժողովոյ ներկայացեալ առաջարկին կից ցուցակին որ ցոյց կուտայ մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց հասոյթներն, որոյ դէմ նշանակուած է անոնց 100ին 3էն գոյացեալ գումարն զոր կ'ուզուի յատկացնել Ընծայարանի ծախուց :

	Դրշ.	Դրշ.
Մայր Եկեղեցի	15,000	— 400
Բերայի Եկեղեցի	15,000	— 400
Իւսկ. Ս. Խաչ	10,000	— 300
» » Կարապետ	10,000	— 300
Գարա-Կէօմրիւկ	8,000	— 240
Խասգիւղ	8,000	— 240
Ղալաթիա	10,000	— 300
Գատը գիւղ	8,000	— 240
Սամաթ. Ս. Գէորգ	7,000	— 210
Միջագիւղ	7,000	— 210
Գում գաբուի դուրս	5,500	— 160
Պալատ	5,000	— 150
Եէնի գաբու	4,500	— 135
Պէօյիւք տէրէ	2,500	— 75
Թօփ գաբու	2,0 0	— 60
Գուրու Չէշմէ	1,500	— 45
Ռ. Հիսար	1,500	— 45
Կէտիկ փաշա	1,500	— 45
Գուզկունճուք	1,500	— 45
Նարլը գաբու	1,500	— 45
Մաքրի գիւղ	2,000	— 60
Պէշիկթաշ	7,000	— 210
Էյուպ Ս. Եղիայ	1,300	— 39
» Ս. Աստուածածին	1,000	— 30
Սամաթ. Ս. Յակոբ	1,300	— 39
Եէնի գիւղ	1,000	— 30
Գանտիլլի	1,000	— 30
Պէյքօզ	1,000	— 30
Ֆէրի գիւղ	500	— 15
Գնալը կղզի	500	— 15
Պօյաճը գիւղ	400	— 12
Այիաստէֆանօ	400	— 12
Գասըմ փաշա	400	— 12
Գումար		4179
Դպրաց դասէն ամսական		1000
		5179

* * *

Արեւմտեան մէջ հրատարակեալ վիճակագրէ մը կը տեսնուի թէ սոյն տարի Թիֆլիզի միջնակարգ պետական ուսումնարանաց մէջ հետեւեալ հայերը վկայական ստացած են :

Առաջին կլասիկական գիմնազիոնի մէջ իրենց ուսման ընթացքն աւարտելով հասունութեան վկայագրեր ստացած են 34 անձինք, որոց 10ը հայ, 11ը ռուս, 11ը վրացի, մին թուրք և մին լեհացի :

Երկրորդ կլասիկական գիմնազիոնի մէջ շրջանաւարտներու թիւն է 13, որոց 8ը հայ և մի մի վրացի, լեհացի, ռուս, գերմանացի Ֆրանսացի և հայ :

Ռէալական դպրոցի մէջ իրենց ուսմանց ընթացքն աւարտած են 49 երիտասարդ. որոց 30ը հայ, 11ը ռուս, 6ը վրացի, մին լեհացի և մին գերմանացի :

* * *

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ
ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍԻՆ
ՌՈՒՄԷԼԻ ՀԻՍԱՐԻ

ՄՈՒՏՔ.

	Դրշ.
Պարտիզին մուտքէն գոյացած	1650·30
Պիւֆէի հասոյթ	2545·10
Նուիրատուաց	342
Զանազան նուէրներէ	598
Պատրաստ նպարեղէնք	884
	6020

ԵԼՔ

Պիւֆէի ծախք	1600
Եւրոպական նուագածուաց	500
Տաճկական նուագածուաց	350
Վարձուած կառաւոց ծախք	500
Բեռնակրաց	240
Սպասաւորներու	210
Տպագրութեան	110
Մանր ծախքեր	200
Զուտ շահ	2310
	6020

* * *

Նիկոմիդիայէն կը գրեն մեզ թէ անցեալ շաբթու վախճաներ է անդ Տ. Գրիգորիս Ծ. վարդապետ Բարսեղեան՝ նախկին քարոզիչ Պէյքոզի :

* * *

Խասգիւղի Ս. Ներսիսեան երկսեռ վարժարանի Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ վարժարանին աղքատիկ ուսանողաց յառաջդիմութեան ու զարգացմանը նպաստելու նպատակաւ գիւղին մէջ կազմեալ Խնամակալուհեաց Տիկնանց ընկերութիւնը վերջերս 483 դահեկանի արժողութեամբ դասագիրք և այլ դպրոցական պիտոյք նուիրած է վարժարանին կարօտ սանուհեաց :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական Դիւանի պաշտօնեաներէն Բէջիտ պէյ Ուզղակի Տրոզ վարչական խորհրդոյ նախագահ անուանուեցաւ Իւլայի առաջին աստիճանով :

Բաղէշի նախորդ կուսակալ Արիֆ փաշա վերահաստատուեցաւ իւր նոյն պաշտօնին մէջ :

Վեհ. Սուլթանը լսելով որ բժիշկները խորհուրդ տուած են Բարձր. Մեծ Եպարքոս Սայիտ փաշայի որ քանի մը շաբաթ ծով մտնէ, հրամայեց որ ծովու յարմարագոյն տեղ մը շարժուն լոգարան մը շինուի Նորին Բարձրութեան համար : Կըսուի թէ այդ լոգարանն, որ արքունի նաւարանին մէջ կը շինուի, պիտի հաստատուի Սալաճագի և Գըզ-Գուլէսիի միջեւ :

Առողջապահական նորակազմ Ցանձնաժողով մը՝ որոյ նախագահն է Արիֆ պէյ, դեր-նախագահ առողջապահական բարձրագոյն Խորհրդոյ, և անդամք՝ Ջէբրայ փաշա, Սերվիչէն էֆէնտի, Վիթալիս էֆէնտի և Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, իւր առաջին նիստն ըրաւ այս շաբաթ օր ի Բ. Դուռն:

Այս Ցանձնաժողովոյ պաշտօնն է քննել թէ ո՞րն է լաւագոյն եղանակը Թուրքիոյ մէջ գործադրելու համար այն առաջարկներ որք ներկայացուած են Հռոմի առողջապահական միջազգային խորհուրդին :

Կը լսենք թէ Մախսուսէի Ընկերութեան գանձապետ անուանած է Ասլանեան Ցաքուբեան էֆէնտի :

Ընկերութեան նորընտիր տնօրէն Համտի պէյ սոյն կարեւոր պաշտօնն յանձնելով Ասլանեան էֆէնտիի նման արթուն և կարող անձի մը, լաւ գաղափար մը կուտայ իւր վարչային փորձառութեանց վրայ որով կաւելցնէ ընտիր պաշտօնէից թիւն :

Հեռաձայնէ կարեւորութիւն կստանայ այն լուր թէ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպան Պ. Ռատովից Փարիզի դեսպան պիտի անուանուի :

Սպարապետի Դրան զինուորական շինութեանց և ամրութեանց Ցանձնաժողովոյ դեր-նախագահ Ալիյ փաշա նախագահ անուանած է, և յիշեալ ճիւղի երկրորդ բաժնին տնօրէն Հիւսնի Ախմէ պէյ՝ Ալիյ փաշայի յաջորդած է իբր դեր-նախագահ :

Այս օրերս տպագրուած գրոյցի մը վրայ թէ Եանեայի կուսակալ Ահմէտ Էյուպ փաշա Սելանիկ պիտի փոխադրուի, Եանեայի բնակչաց երեւելիք հանրագիր մ'ուղղած են կայս. կառավարութեան, խնդրելով որ իրենց կուսակալն իւր պաշտօնին վրայ պահուի :

Սամսոն կուսակալ Աղեքսանդր Գարաթէօտորի փաշա՝ որ կղզւոյն մէջ քննական պտոյտի մը ելած էր, վերադարձած է իւր պաշտօնատեղին :

Երէկ Ռուսիոյ Մարի-Աղեքսանդրա թագուհւոյն անուան տարեդարձը լինելով, առաւօտուն գոհաբանական մաղթանքներ կարդացուեցան դեսպանատան մատրան մէջ ի Պէօյիւքտէրէ, յետոյ Պ. Նէլիտօֆ ընդունեց դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէից և ռուսահպատակ երեւելեաց շնորհաւորութիւնները :

Պէրլինի օսմանեան դեսպան Սայիտ փաշա կայսերական հրամանաւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչ կարգուած է հեռագրական միջազգային Դեսպանախորհրդոյ մէջ որ օգոստոս 10 ին (Ն. Տ.) պիտի գումարի ի Պէրլին :

Գերմանացի ապայ Քահլէր փաշա Պէրլին ուղեւորեցաւ արձակուրդով :

Պաղտատու կուսակալութեան կառավարական հասոյթը ժամանակէ մ'ի վեր նուազած լինելով, Բ. Դուռն ընկած է այդ նուազման պատճառները քննելու համար միջոցներ ձեռք առնուլ :

Բ. Դուռն հրաման ղրկած է Նէճէֆի կուսակալին, որպէս զի գաւառին մէջ ոստիկանական կազմակերպութեան ձեռնարկէ, ինչպէս ձեռնարկուած են ուրիշ տեղեր :

Բ. Դրան հրապարակին վրայ գտնուող Խասա էֆէնտիի տպարանին մէջ այս օրերս քանի մը Պարսիկներ Դուռանի տպագրութեան ձեռնարկած էին առանց արտօնութեան : Երեկ ոստիկանութիւնն յիշեալ տպարանը մտնելով գրաւեց վիմագիրներն ու տպագրուած թերթերը :

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Բրիգլինոսի մէջ հոյակապ զինուորանոցի մը շինութեան ձեռնարկուած է :

Առողջապահական Խորհրդոյ անդամներէն Հաճի [illegible] Հագգը էֆէնտի նամակ մ'ուղղելով առ [illegible], կըսէ թէ անհիմն է այն լուր թէ [illegible] ի ծխատէ ախտաւորներ փոխադրած պատճառ, [illegible] պատահեր և տասն հոգի մեռեր են : Բամառան [illegible] առողջապահական [illegible] Տաճ. Տօբիաց առնուած լրոյ նայելով [illegible] ոչ մէկ դէպք չէ պատահած, ոչ ուղեւորութեան միջոցին և ո՛չ ալ [illegible] կրած է ի Բամառան :

[illegible] հրատարակելով սոյն նամակը, դժբախտաբար կը յայտնէ նաև որ անհիմն է եղեր այս լուր զոր ինք քաղած էր յոյն թերթէ մը և զոր արտատպեցին նաև գրեթէ բոլոր լրագիրք : Ապա գիտել կուտայ թէ երբ առաջին անգամ տեղեկացած էր այս ծանրակշիռ լրոյն, անմիջապէս մէկը ղրկած էր առողջապահական պաշտօնատանէն, [illegible] քաղաքավարական նամակով մը խնդրելով Տօքթ. Վիթալիսէն որ հաճի զրուցել թէ ստո՞յգ է [illegible] ծխատէն պատահած դէպքերը, իսկ [illegible] նամակը դարձեալ չէ պատասխանած, պէտք է յարգել [illegible] :

Արդ, առողջապահական վարչութեան մէկ բարձրաստիճան պաշտօնատարին այս պատասխանին վրայ է անոր Ղալաթիոյ թերթն հրատարակած էր գայթ լուր որոյ ստուգութիւնը բացարձակապէս կը հերքուի այժմ յիշեալ վարչութեան ուրիշ մէկ անդամին կողմէ :

Երեկուան Թէթագրով առնուած եւրոպական լրագրոց մէջ կը գտնենք հետեւեալ հեռագիրն եգիպտոսէն :

Գահիրէ 28 յուլիս.—Այսօր տեղի ունեցաւ Երեսփոխաց Ժողովոյ բացումը : Խտիվն իւր ճառին մէջ արտօնութիւն կը խնդրէ փոխառութեան համար որ անհրաժեշտ դատուած է, Արաբիի ապստամբութենէն ի վեր ծախուց բաղմանալուն պատճառաւ : Ժողովը մամնաւորաբար [illegible] վրայ պիտի համաձայնի Նախարարաց հետ : Նըմանեան նախարարը ներկայացուց այս Եգիպտացոց : [illegible] մը ընդդիմաշինեց : [illegible] համար խնդրուած մէկ միլիոն ոսկւոյ վարկին վրայ :

Գահիրէ 28 յուլիս.—Երեսփոխաց Ժողովը փոխառութիւնը քուէարկեց առանց միջադէպի :

Կը յիշուի թէ Իզմիրէն ի Բարանթոյ բանող Թրանսէշի երթեւեկութիւնն արգելուեցաւ վերջերս Կ. Պոլսոյն զըրկուած հրամանով :

Կիմանանք թէ հարցոյ ստացուած շինութեանց Նախարարութիւնն որոշեր է որ զօրաւոր Թրանսէյի արտօնատիրոջ հասատան երթեւեկութիւն տալ ի վերջ Գերմանացի մասն մը ատարեալ, հրաման չպիտի տրուի որ երթեւեկութիւնը վերսկսի :

Մեր լսածն ըստ թէ ինչ ծանուցած էինք թէ Պաշտպան ատեանն անմեղ արձակած է հինգ ամբաստանեալներ, որոց երկուքը վեց և երեքն ալ ամիսէ ի վեր բանտը կը մնային :

Այս առթիւ Թերեն իւր երեկուան թիւոյն մէջ հետեւեալ կերպիւ կը խօսի :

Հինգշաբթի օրը Պոլսոյ Պաշտպան ատեանին առջեւ ուղղութիւն տրուեցաւ դատ մը որ տեղի ունեցաւ և դատարանը վճիռը ցուցեց վիճակ մը երեւան հանեց :

Հինգ անձինք որբ գանգատութեան մը խնդրոյ առթիւ ամբաստանուած էին, անմեղ արձակուեցան :

Հաստատուեցաւ անմեղութիւնը ցոյց տուաւ թէ ծանր յանցանք մ'էր երկար ատեն բանտի մէջ պահել զայս մարդիկ որ յանիրաւաբար ձերբակալուած էին :

Ուլեմայից մէջ հրամանատարութեանց բարձրագոյն ձեռնարկելութեան մը հրամանատարութիւններ է, հրամանատար քննելու պաշտօնական և ընդհանուր դատաստանականներ մեծ պատասխանատուութիւն մը կ'առնենն ասոր և ի հանդերձեալս :

Վեհ. Սուլթան, որուն Աստուած երկար կեանք պարգեւէ, երկիր յարգեր որ մարդ մը յանիրաւի և կամք ոչ ոք զրկուած է իւր ազատութենէն : [illegible] ամիսներ պարապ մնացած ատեն, անմիջապէս [illegible] երկար ատեն բանտը մնալ :

Երբ մարդ մը դրպասուեցաւ և կամ սխալ քննութեան մը զոհ երթալով ամիսներով բանտին մէջ մնայ յանիրաւի, կարելի է որ ենթակայ լինի այնպիսի վնասուց որոց տեղը չկարենայ լեցնել դուցէ ամբողջ կենացը մէջ :

Կը խոստովանինք թէ մարդկային բնութիւնը սխալական է, բայց քննութիւնք ու դատավարութիւնք պէտք է փութացուին որպէսզի ուղղուի սխալն, եթէ գործուած է:

Յաւալի չէ՞ որ քննիչ դատաւորի մը կամ ընդհանուր դատախազի մը սխալմամբ անմեղի մը կեանքը, հարստութիւնը, պատիւն ու արժանապատուութիւնն այս ատեան վնասներ կրեն :

Երբ ամբաստանեալի մը համար տրուած վճիռն անոր անմեղութիւնը կամ անպատասխանատուութիւնը հաստատէ, ո՞ւմ պարտի դիմել նա բողոքելու այն անիրաւութեան դէմ որ պաշտօնապէս գործուած է:

Ճշմարիտ է որ երկրի մը խաղաղութիւնն անվրդով պահելու համար պէտք է պատժել յանցաւորները, բայց արդարութիւնը կը պահանջէ որ անմեղ մը չը չարչարուի և չբանտարկուի :

Արդարեւ մեր վճռատու դատաւորք պարտաճանաչութեան մասին գովելի ընթացք մը ունին, բայց պարտին նաեւ հըսկել որ քննիչ դատաւորներն և ընդհանուր դատախազներն ևս ձերբակալման համար ունեցած իրաւասութիւննին չարաչար չգործածեն :

Նախորդ թիւով մը ծանուցինք թէ Կ. Պոլսոյ ալիւրի վաճառականք խնդրած էին Առեւտրական Սենեկէն որ հարկ եղած դիմումն ընէ կայս. կառավարութեան քով որպէս զի միջոցներ ձեռք առնուին իրենց շահուց պաշտպանման համար որք մեծապէս կը վնասուին օտար երկիրներէ բերուած ալիւրի մրցման պատճառաւ :

Առեւտրական Սենեակը խնդիրն Առեւտրական Նախարարութեան ներկայած լինելով, այս վերջինն յատուկ պաշտօնագրով յայտնած է նմա թէ Բ. Դուռն որոշած ընէր Թուրքիոյ մէկ կողմէն ուրիշ մէկ կողմը փոխադրուող ալիւրին վրայ առնուած մաքսատուրքը, ներքին մաքսատուրց ջնջման հետ միևնոյն ժամանակ. թէ գալով օտար ալիւրի վրայ դրուած մաքսատուրց յաւելման, խնդիրն յանձնուած է արդէն Անուղղակի Տրոց վարչութեան ուշադրութեան, որ նկատողութեան պիտի առնու զայն մաքսային սակագնոց վերաքննութեան առթիւ, որոյ համար բանակցութիւնք կը կատարուին այս պահուս ընդմէջ Բ. Դրան և օտար Պետութեանց :

Առեւտրական Լրագրի վերջին թըւոյն մէջ կը գտնենք հետեւեալ մաքսային վիճակագիրն որ ելմտական 1299 տարւոյ, այսինքն 1884 մարտ 1 էն մինչեւ 1885 փետրուար 29, Թուրքիոյ առեւտրական շարժման վրայ բաւական որոշ գաղափար մը կուտայ :

Ֆրանսա —Արտածութիւն ի Թուրքիոյ 469,436,333 դրշ. Ներածութիւն ի Թուրքիա 273,009,497. յաւելումն արտածութեան 83,349,445, նուազումն ներածութեան 13,331,568 : — Անգլիա. արտծ. 455, 276,777, Ներծ. 865,861,564. յաւել. արտծ. 69,347,000, նուազ. ներածութեան 49, 871,597. — Աւստրիա. արտծ. 110,591,888. ներծ. 384,882,897, յաւել. արտծ. 16, 504,555, յաւելումն ներծ. 57,728,597 : — Եգիպտոս. — արտծ. 63,121,569. ներծ. 14, 397,536. յաւել. արտծ. 1,580,583. յաւ. ներծ. 2,121,295. — Ռուսիա. արտծ. 40, 118,333. Ներ. 123,849,061. նուազումն արտծ. 16,400,353. նուազ. Ներ. 6,697, 510 : — Յունաստան. 39,051,000. Ներ. 60, 026,004. նուազ. արտծ. 5,453,555. յաւ. Ներ. 42,435 : — Իտալիա. արտ. 26,.51, 333. Ներ. 66,566,047. յաւ. արտ. 3,496, 445. յաւ. Ներ. 5,935,898 : — Ռումանիա. արտ. 14,109,111. Ներ. 52,167,124. նուազ. արտ. 888,222. նուազ. Ներ. 16,405,451 : — Ամերիկա. արտ. 11,391,888. Ներ. 28, 948,750. յաւ. արտ. 7,315,666. նուազ. Ներ. 5,322,972 : — Պուլղարիա. արտ. 3, 359,305. Ներ. 14,694,581. յաւ. արտ. 290,277. Նուազ. Ներ. 1,571,833 : — Հոլանտա. արտ. 2,394,222. ներ. 690,388. նուազ. արտ. 11,050,222. նուազ. Ներ. 1,562,166 : — Սերպիա. արտ. 1,150,625. Ներ. 8,889,547. յաւ. արտ. 245,653. յաւ. Ներ. 2,141,694 : — Պարսկաստան. արտ. 1,142,816, Ներ. 62,882,621. յաւ. արտ. 186,899. յաւ. Ներ. 5,851,750 : — Բելճիգա. 578,055. Ներ. 462,291. յաւ. արտ. 548,208. նուազ. Ներ. 74,487 : — Գերմանիա. արտ. 452,222. Ներ. 4,009,472. յաւ. արտ. 458,000. նուազ. Ներ. 1,584, 181. — Սպանիա. արտ. 437,888. նուազ. արտ. 6,201,000. նուազ. Ներ. 3,778 : — Սամոս կղզի. արտ. 197,277. Ներ. 64,625. նուազ. արտ. 86,667. յաւ. Ներ. 42,653 : — Պելճիք. արտ. 61,111. Ներ. 18,727, 129. նուազ. արտ. 76,333 : նուազ. Ներ. 63,616 : — Թունուզ. արտ. 2,375. Ներ. 4,218,055. յաւ. արտ. 2,373. յաւ. Ներ. 1,545,236 : — Շուէտ. Ներ. 1,401,736. նուազ. Ներ. 291,764 : — Տանիմարքա. Ներ. 35,277. յաւ. Ներ. 31,541 :

Ընդհանուր գումար. արտածութիւն ի Թուրքիոյ 1,239,020,127 ղրուշ և ներածութիւն ի Թուրքիա 1,975,784,035 ղրուշ մինչ ելմտական Նախորդ 1298 տարւոյ, այսինքն 1883 մարտ 1 է 29 փետր. 1884, արտածութեան գումարն եղած է 1,096, 448,960 ղրուշ և ներածութեան գումարն 2,019,242,925 ղրուշ :

Այս վիճակագրական ցուցակէն կերեւի թէ 1299 (1884-85) տարւոյ մէջ, արտածութիւնք 142,571,467 ղրուշ աւելի արտադրած են քան 1298 տարին, մինչ ներածութիւնք 43,458,689 ղրուշի նուազում մը ցոյց կուտան :

Աւելորդ չէ քննել թէ ինչ է պատճառն այս նուազման, եթէ երբեք նուազում կայ :

Անցեալ տարուան մաքսային վիճակագիրք պատրաստուած էին 23 տարուան սակագնոց համեմատ, որոց գինն 0/0ին 50 իջած է բաղդատմամբ արդի գնոց, այդ կերպով ի Թուրքիա ապրանք ներածողք ինչ ինչ տեսակաց համար երբեմն մինչեւ 0/0ին 22 մաքսատուրք կը վճարէին : Ընդհակառակն վերջին վիճակագրութիւնք պատրաստուած են ըստ արժէքին 0/0ին 8 մաքսատուրք գանձելով որ գործադրութեան սկսած է 1299էն, ընդհանուր առմամբ գրեթէ 0/0ին 80ին վրայ. այսպէսով, [illegible] հին սակագնով որոշեալ ապրանքներ, վիճակագրական ցուցակի մէջ նշանակեալ ներածեալ ապրանքը 0/0ին 60էն օրուան գնով 0/0ին 8 մաքսատուրք վճարած են, որ է ըսել հին սակագներէն յաջ աւելի նուազ և հաշիւներն ալ ըստ այնմ բանուած են, Այս պատճառաւ է աչքի որ տարբերութիւն մը կը տեսնուի 1298 և 1299 տարիներու ապրանաց ներածութեան գումարին և մաքսային հասոյթից մէջ : Այս կերպով, ո՛չ միայն ներածեալ ապրանք չէն նուազած, այլ և մեծապէս աւելցած են, վասն զի 1299 տարւոյ մէջ ի Թուրքիա ներածեալ ապրանքներն, ատանց մաքսատուրքի, 1.200 միլիոն ղրուշ հաշուելով և 23 տարի առաջուան ու այս օրուան մաքսատուրց տարբերութիւնն առնելով 0/0ին 18 որոշելով, շուրջ 216 միլիոնի տարբերութիւն մը պիտի գտնենք, ուստից զեղչելով մաքսային վիճակագրի ցոյց տուած 43 միլիոնի նուազումն, տակաւին 172 միլիոնի առաւելութիւն մը կը մնայ ներածութեանց հաշւոյն, որ յիշատակուած չէ :

Բուլկէր [illegible] լրագրոյ Բերայի թղթակիցը քանի մը տեղեկութիւններ քաղած է այն տեղեկագրէն որ պիտի հրատարակուի ի մօտոյ Կ. Պոլսոյ վերջին մարդահամարին վրայ : Մայրաքաղաքիս և արուարձանից բընակչաց թիւը կը հաշուի 870,000. ասոնց մէջ կան 152,000 օտար հպատակք : Բնակչաց կէսն իսլամ է, և միւս կէսն այլեւայլ կրօնից կը պատկանին : Օսմանեան երեք չորրորդն արու են : Բերայի մէջ կան 270,000 բնակիչք : Հանրային վարժարանաց մէջ կան 23,500 խալարը, 300 յոյն, 450 հայ, 150 կաթոլիկ և 3 բողոքական :

[illegible] կիմանայ թէ Բաղաքապետութիւնն հրամայեր է Թրանվէյի ընկերութեան որ Մէճիտիէին 20 ղրուշի առնու այսուհետեւ :

Արգանիաէն առնուած լրոյ նայելով հաչակաւոր աւազակապետ Սուլ Հաւքի որ 700 մարդ ունի իւր հրամանաց ներքեւ, կսկսի Տ.[illegible] գաւառին ևս մտահոգութիւն պատճառել : Իմացուելով որ Սուլ Հաւքի մտադիր է Թիֆլիս [illegible], տեղւոյն կառավարիչն վարկոքի կազմել [illegible] են :

Ռուսիանուութեան կողմէ այս աւուր Բոտը լրագրոյ մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը հաստատէ [illegible] Վասիլիքի գաֆիւի գլխին գտնուելուն այն վիճակի մէջ զոր երեկ պատմեցինք :

Ցիշեալ ազդը կը յարէ թէ Վասիլաֆի գաֆիւի մարմինն վրայ ոչ և է վէրք կամ բռնութեան հետք չէ տեսնուած, և թէ 15 օրէ ի վեր վրան մը տառապական խանգարման մը նշաններ տեսնուելուն, կը կարծուի թէ անձնասպան եղած լինի :

Այս առաւօտ Մախսուսէի Թ. 10 Մոռէլի շոգենաւն որ կղզիներէն կուգար, կամուրջին առ [illegible] նաւակի մը զարնուելով, որ արքունի խոհանոցին համար բանջարեղէն և պտուղ բեռնած էր, երկու կտոր բրաւ և ընկղմեց զայն : Նաւավար թէպէտ ջուրն ինկաւ, սակայն լողալով կրցաւ ազատիլ անվնաս :

Մէսաժէրիի Նէկէ շոգենաւու նաւաստիներէն մին երեկ մաքսատան պաշտօնեայէ մը հետ կռուի բռնուելով, անոր թեւը կոտրեց :

Գահիրէէ Խօջաէրիէ թաղին մէջ Օբէն Բէյ կոչուած պանդոկին հրդեհ ծագելով, բազմաթիւ տուներ հրոյ ճարակ եղեր են :

Խօրքյու մէջ հրատարակեալ Թերթին անուն թերթը լրագրոյն տպարանին մէջ ամսոյս 9ին հրդեհ ծագելով, գրեթէ մէկ մասն ոչնչացեր է :

ՏՕՔԹԷՕՐ Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ

Երիտասարդ բժիշկը՝ որ քաջ ծանօթ է հասարակութեան իւր առողջաբանական հըրատարակութեամբք, եւ որ մեծ փորձառութիւն մը ստացած է հիւանդանոցաց մէջ իւր ծառայութեամբք՝ իւր բնակարանը փոխադրած է

ՆԷՏԻՖ-ՓԱՇԱ, ՄԻՒՍԷԼԼԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 4

տունը՝ ուր կ'ընդունի իրեն դիմող ամէն տեսակ հիւանդները ։

Նաեւ կուրծքի, Ստամոքսի և Աղեաց հիւանդութիւններով կ'զբաղի մասնաւորապէս ։ Ելեկտրականութեամբ և Շոգիներով նոր տեսակ դարմաններ և Ստամոքսի լուացումը կը գործադրէ ի գոհութիւն իւր յաճախորդաց ։

Ուրբաթ օրերը ժամը 6էն 10 ձրի կը դարմանէ աղքատները իւր տան մէջ ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 3 օգոստոս

Ստանտըրտ կը կարծէ թէ Ալէքսանդրիոյ ռմբակոծման և հրկիզման տուգանաց վճարումը պիտի սկսի այս շաբթու ։

Նոյն լրագիրը խորհուրդ կուտայ Անգլիոյ մերձենալ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	(պանքայի)	111
3 » » »	(վճռականն)	110 5/8
3 » Բարիզի »	(պանքայի)	22 75
3 » » »	(վճռականն)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Փոխառութիւն

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միւզ. D. Սէրի)	17 29
Օրուայն գոցուելէն վերջը	»	17 28
Բերայի մէջ	»	17 26
Առաւօտուն բացուելու	»	17 26
Բարձրագոյն գին	»	17 26
Նուազագոյն »		17 26
Կէս օրին		— —
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ռ.	31 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » Գ. Կ. » »	18
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Գ. Կ. »	17 35

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	72 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	72 15
Կէս օրին	72 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգ. Լր.	3 18
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 30
Բանք տը Գոնս	» »	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	» »	3 30
Թրամուէյ	» »	» »	295
Բուվէյիի երկաթուղի		Ֆր.	41 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 ֆրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 23
Բօլ Իմպէրիալ	»	90 16
Գրիմից	»	51 20
Ռուպլի Թղթադրամ	»	9 10
» արծաթ	»	89 20
Ֆիօրին	»	8 38
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վէշլիք	»	102 30
Հինգնոց	»	102 2;
Մէթալիք	»	99
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 3 Օգոստոս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

(Պորսան գոց է տօնի պատճառաւ ։)

Վիէննա, 3 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 60
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 3 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0		108 60
» » 3 0/0		80 75
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ.	բացուեցաւ	16 7 1/2
» » »	գոցուեցաւ	16 5
» » Սէրի Բ.		— —
» » Գ.		15 60
Օսմանեան երկաթուղի		40 50
» Բէժիք բաժնեթուղթք		— —
Բանք Օթօման		549 37 1/2
Գրէտի Լիոնէ		533 75
» Ֆօնսիէ		1305 —
Բաժնետոմս Լիոնի		1233 75
Սուէզի ջրանցք		2020 —
Ռուսական 5 0/0 1877 ի		96 3/4
Իտալական Ռանթ		94 25
Եգիպտական միացեալ		326 25
Սպանիական (արտաքին)		57 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք		388 75
5 0/0 Հելլենական		325
Չեք Լոնտրայի վրայ		25 19

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի ամէն քարտէրու վրայ ամէն լեզուաւ գեղեցիկ գրերով, 100 հատը 10 ղուրուշ ։

Դիմել առ Գարեգին էֆ. Պաղտատլեան, Զաքմաքճըլար, Յակոբեան խան թիւ 13 ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

ՔԱՂՈՒԱԾ

ԿԱՐԻՆ

Յուլիս 14.—Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Օրմանեան վերադարձաւ չորեքշաբթի առաւօտ ամսոյս 10ին ։ Ասոր մեկնելէն յետոյ գնացած էր ի Դերջան և անտի անցած ի Կեղի ։ Երկու շաբաթէ աւելի այդ երկրորդ վիճակին մէջ մնալով գիւղերը այցելեր, և տեղական գործերու կարգադրութեան հոգ տարեր է ։

—Մեծանուն բարերարն և հիմնադիր Սանասարեան վարժարանին, վսեմ. Գ. Մկրտիչ Սանասարեան, որոյ գալստեան չատոնց կ'սպասէին Կարնեցիք, հասաւ վերջապէս ուրբաթ օր, ամսոյս 12ին ։ Կարինէն հեռագրած էր թէ շաբաթ օր պիտի հասնի, այլ մանաւոր հեռագիրներէ տեղեկութիւն առնուեցաւ թէ ուրբաթ օր Հասանգալէէ մեկներ է և նոյն օր ի Կարին պիտի մտնէ ։ Այդ լուրն վրայ ով որ կրցաւ ձի կամ կառք ճարել, աճապարանօք դիմաւորելու ելաւ դէպ ի Տէվէ պօյնուի բարձունքը ։ իսկ Գեր. Առաջնորդն և Ազգային Ժողովոց Ներկայացուցիչք Խամծու բունարի ըսուած տեղը գնացին և հոն վրանի մը տակ սպասեցին Պ. Սանասարեանի գալստեան ։ Հետի գնացողք՝ ալ այնչափ էին որ բոլորովին լեցուցին աղբիւրին մօտ եղող ընդարձակ մարգագետինը ։ Ժամը 9ին հասաւ անդ Պ. Սանասարեան և ամենէն ողջունեալ իջաւ վրանի տակ, ուր օշարակք և գինիք մատուցուեցան բոլոր ներկայից ։ Ժամը 10ին մօտ մեկնելով անտի մտան ի քաղաքն ։ Գեր. առաջնորդն և Պ. Սանասարեան յատուկ կառքի մէջ էին, հարիւրքանէ աւելի ձիաւորք շրջապատած էին կառքը, իսկ հետի ուղեկցութիւնն անհամար էր ։ փողոցք և տանիք լի էին ազգային և օտարազգի բազմութեամբ ։ Վարժարանի դրան առաջ ժողովուրդը կրկին ծափահարութեամբ և կեցցէներով ողջունեց բարեբախտ բարերարը և գլխաւորք վարժարան մտնելով կրկնեցին իրենց սիրալիր զգացումները ։ Աննկարելի է նկարագրել ժողովրդեան երախտապարտ ոգեւորութիւնն, և կատարուած ցուցման անկեղծութիւնն, որ բոլորովին ինքնաբերաբար կատարուեցաւ յանկարծական լրոյ մը վրայ ։

—Շաբաթ օր Պ. Սանասարեան ընկերակցութեամբ Գեր. Օրմանեանի և իւր երեք սաներու այցելութիւն տուաւ տեղական իշխանութեանց ։ Վսեմ. կուսակալը շատ սիրալիր ընդունելութիւն ըրաւ Հիմնադրին, և ժամէ աւելի մտերմական խօսակցութիւն ունեցաւ ։ Շնորհակալութիւն յայտնեց ըրած բարերարութեան և ամեն կերպ պաշտպանութիւն խոստացաւ ։ Նոյն սիրալիր ընդունելութիւն գտաւ զօրաբաժնի հրամանատար Վսեմ. Մուսա փաշայի, քաղաքիս հրամանատար Խալիտ փաշայի, ամրութեանց հսկող Շահապ փաշայի, կառավարիչ Ալի էֆէնտիի և դատական քննչի փոխանորդ Ռաուֆ պէյի կողմանէ, և ամենէն պատուեցաւ իւր արժանեաց համեմատ և քաջալերական խօսքեր լսեց ամենէն ։

—Ռուսական ընդհանուր հիւպատոս զօրապետ Տէննէթ, որուն նոյնպէս այցելեց յերեկն, այս երեկոյ հացկերոյթ կուտայ ի պատիւ Պ. Սանասարեանի ։

—Այս առաւօտ Պ. Սանասարեան պաշտօնական այցելութիւն տուաւ ազգային առաջնորդարանին, ուր համախմբեալ էին քահանայք և գլխաւորք և ժողովականք ։ Յայտարարեց ներկայից թէ հակառակ իւր բաղձանաց պիտի չկարենայ առանձին առանձին այցելել ազգայնոց, և առաջնորդարանի ըրած այցելութիւնը խնդրեց ընդունել իբր բոլոր ազգին տրուած այցելութիւն ։

—Բազմաթիւ ազգային և օտարազգի այցելուք յաճախեցին այսօր Սանասարեան վարժարանը, Հիմնադրին տեսութեան ։ Նաեւ պետական բարձրաստիճան պաշտօնեայք և հիւպատոսք փութացին ի տես Նորին Մեծութեան ։

—Սանասարեան վարժարանի քննութիւնք առաջիկայ շաբթուն մէջ տեղի պիտի ունենան ։ Կ'սպասուի թէ Վսեմ. Կուսակալն ալ պիտի պատուէ զայնս իւր ներկայութեամբ ։

—Պ. Սանասարեան մտադիր է տասն օրէն մեկնիլ ։

—Ազգային Թաղական վարժարանաց քննութիւնք շաբաթէ ի վեր սկսած են ։ Նկատելի է որ ծնողք ուրիշ տարիներէ աւելի փութաջանութեամբ կը յաճախեն և ներկայ կը գտնուին իրենց զաւակաց քննութեան ։

—Արժ. Տ. Խորէն Վ. Կիւրոյեան, փոխ-առաջնորդ Խնուսայ, իւր վիճակին գործոց պատճառաւ վերջի օրերը քաղաքս եկաւ ։

—Մոռցայ նշանակել թէ Պ. Սանասարեանի կ'ընկերակցի Պ. Արշակ Նահապետեան, տեսուչ Ներսէսեան վարժարանին Տփղիսու և նախկին տեսուչ Գէորգեան ճեմարանին Ս. Էջմիածնի ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏՕՔԹՕՐ Ս. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

«ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ»

Ընտիր գիրք մը լոյս տեսաւ այս շաբաթ, այն է ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ ։

Տօքթ. Յակոբեան լաւ գաղափար մը ունեցած է մեզ համար յօրինելով այնպիսի աշխատութիւն մը որոյ բազմաթիւ տեսակները կան եւրոպական լեզուաց մէջ և ասոնց մէջէն և ոչ մին կատարելապէս յարմար դատելով մի նորին յօրինումը լաւագոյն համարած է ։ Այս մասին ոչինչ ունինք ըսելիք և կ'ընդունինք ինչպէս որ մեզ կը տրուի Հիւանդին Բարեկամը հիւանդութեան թշնամւոյ մը կողմանէ ։

Առէք և կարդացէք Հիւանդին Բարեկամը և պիտի տեսնէք շատ մը պարզ, հակիրճ, դիւրըմբռնելի և այս ամեն յատկութիւններով օգտակար խրատներ և տեղեկութիւններ զորս ի հարկին պիտի գործածենք թերեւս առանց զգալու թէ սոյն գրքէն առած ենք, այնքան բնական, այնքան բացորոշ կերպիւ հեղինակը կը մեկնէ իւր առաջարկած դարմաններուն պատճառները ։

Բայց շատ պահանջող մի ըլլաք ։ Մի ուզէք այս գրքին մէջ գտնել թէ ինչ գործարանաց ինչ տեսակ խանգարումը ինչ տեսակ հիւանդութիւն կը բերէ ։ թէ ծանր հիւանդութեան մը համար բժիշկն ինչ պարտի ընել ։ թէ բժշկական և վիրաբուժական գործողութիւն մը ի՞նչպէս ընել պէտք է ։ Այս ամենը եթէ գտնուէր գրքին մէջ, այն ատեն Հիւանդին Բարեկամը պէտք չէր կոչել զայն, այլ պարզապէս Բժշկական Գիտութիւն ։

Հիւանդին Բարեկամը, հիւանդին բարեկամին կամ հիւանդապահին համար գրուած է և երբեք բժշկին տեղը չբռներ ։ Բայց հիւանդապահն ալ եթէ զայս ի ձեռին ունենայ, չէ թէ միայն դիւրաւ կը գործադրէ բժշկին պատուէրները, չէ թէ միայն դիւրին պարագաներու մէջ առանց բժշկին հարցնելու, հանդարտ խղճիւ կրնայ գործել, այլ նաեւ իւր կատարած ամեն տեսակ գործողութեանց ճիշդ պատճառն ու մեկնութիւնը կը գիտնայ, որն որ քիչ բան չէ ։

Հիւանդին Բարեկամը երեք գլխաւոր Մասերէ կը բաղկանայ ։ Առաջինն է ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՆԱՄՔ, երկրորդն է ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ և երրորդն ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՔ ։

Երբ հիւանդ մը ունինք, ինչպէ՞ս հարկ է խնամել զայն, սենեակը, անկողինը, մաքրութիւն, սնունդ եւ այս ամենը խելացի կերպիւ հիւանդին մատակարարել կը սովրեցնէ եւ չիտակն ըսելով եթէ Տօքթօր Յակոբեանի ըսածներուն մէջ շատ նոր բաներ չկան՝ կան այնպիսի խրատներ զորս գիտնալով իսկ բազումք բարձի թողի կ'ընեն և կարեւորութիւն չեն տար ։ Ամենէն կարեւորը, ամենէն անմիջականը, անկողինը, տակաւին չէ եղած ուշադրութեան արժանի և սակայն մահճակալ մը գնել դժուար չէ, ամենէն համեստ քսակներն ան- [illegible] կրնան գտնել ։

«Հիւանդին բնակութեան համար, կ'ըսէ, սենեակէն յետոյ անմիջապէս պէտք եղած բանն է լաւ անկողին մը ։ Թէպէտ Թուրքիոյ մէջ սկսած է տարածուիլ մահճակալաց սովորութիւնը, բայց դեռ ո՛րչափ ընտանիքներ կան, մանաւանդ ժողովրդեան աղքատ և անուս դասուն մէջ, որք ոչ միայն առողջութեան այլ հիւանդութեան ատեն չեն գործածեր մահճակալ ։»

«Որչա՜փ անգամներ կը պատահի որ բժիշկը այսպէս գետինը պառկած հիւանդ մը քննելու համար, կ'ստիպուի ամենէն անյարմար դիրքերն առնուլ և մինչեւ իսկ գրեթէ պառկիլ հիւանդին քովը կամ վրան, և կը ջանան հետեւաբար ըստ կարի իրենց քննութիւնը կարճ կապել ։»

Բայց ինչո՞ւ համար Տօքթ. Յակոբեան Հսկողութեան գլխոյն մէջ վախնալով կը խօսի Մաքրութեան վրայ ։ «Թերեւս, կ'ըսէ, մաքրասէր ընթերցողաց և նամանաւանդ ընթերցողհեաց զարմանալի թուի սոյն խորագրով գլուխ մը տեսնել գործոյս մէջ» ։

Խօսեցէ՛ք, բարեկամ, խօսեցէ՛ք ։ Մաքրութեան վրայ որքան որ խօսիք քիչ է և ձեր հատորին նուազ օգտակար մասերէն մին չպիտի ըլլայ առաջին երեսուն երեսներու մէջ տրուած մանրամասն խրատները որոց երեք քառորդը անծանօթ են հայ հիւանդապահներու, եթէ հիւանդապահ կրնան կոչուիլ այսպիսիք ։

Կէրճ ու միզաման, լուացարան ու զղրոցիկ, սրահակ եւն, այս ամենուն դերն ու գործածութիւնը կ'ամբողջացնէ մաքրութեան մասը ։

Քանի որ հիւանդի մը տրուելիք նախնական խնամք առանց բժշկի օգնութեան կարելի է ի գործ դնել, նամանաւանդ Հիւանդին Բարեկամին հրատարակուելէ վերջ, ապա ուրեմն ի՞նչ պարագաներու մէջ բժիշկ կանչել պէտք է ։ Քթին կամ մատին ծայրը ցաւելուն համար բժիշկներ կանչել ծաղրելի է ։ սակայն երբեմն ալ թեթեւ կարծուած անհանգստութեան մը վերջ երբ բժիշկը կանչենք և նա գայ գիտէ թէ շատ ուշ կանչուած է, ո՛րքան կը զղջանք ։ Ի՞նչպէս որոշել և բժշկին միջամտութեան ճիշդ վայրկեանը գտնել ։

« Բժշկի մը դիմելու հարկը կ'զգացուի ։

« Երբ յանկարծական դէպք մը պատահի, յորում ընտանիքը կը շուարի եւն ։ Զոր օրինակ, վիրաւորմունք, բեկմունք, արիւնհոսութիւնք, թունաւորմունք, խլուածք, ջղաձգութիւնք, եւն ։

« Երբ հիւանդը ջերմ ունի ։

« Երբ հիւանդը սաստիկ ցաւ ունի ։ Ոչ միայն զի նա կարող է ջնջել կամ գոնէ ամոքել զայն, այլ վասն զի ցաւը կ'ուղղէ զբժիշկն՝ դիւրաւ ճանչելու հիւանդութիւնը ։ Ինչպէս գլխու, կոկորդի, ականջի, կուրծքի, փորի և յօդուածոց ցաւք ։

« Երբ հիւանդութիւնը քիչ շատ վտանգաւոր կերպարանք ունի, ինչպէս են օրինակի համար՝ դժուարաշնչութիւն, յաճախակի փսխումն, առատ փորհարութիւն, սաստիկ պնդութիւն, միզարգելութիւն, զօրաւոր հազ, չափազանց տկարութիւն, եւայլն ։

« Եթէ հիւանդութիւնը շատ նմանի այլ հիւանդութեանց որք կը տիրեն, ինչպէս կարմրախտ, հարսանիթ, ծաղիկ, ժանտատենդ, թանչ եւն ։

Բայց չեմ կարող ամբողջ գիրքը օրինակել աստ ։ Ուրեմն կ'անցնիմ ։

⁂

Հիւանդին Բարեկամին երկրորդ և վերջին մասերն առաջնոյն գրեթէ հինգպատիկն են և ինչպէս տարածութեամբն, նոյնպէս և արժանեօք ։

Լուծողականք, փսխեցուցիչք, քրտնեցուցիչք, մարսեցուցիչք, պնդեցուցիչք և որ ի կարգին, բժշկութեան օժանդակ բանակին զօրագունդերը կը կազմեն և կուգան կարգաւ իրենց դերը բացատրելու և անձնուիրաբար յառաջ մարդկութեան դնելու իրենց ծառայութիւնները ։ Եւ երբ ասոնք զանազան զգեստներ հագած, փոշոյ, նշխարոյ, խառնուրդից, դեղահատից, եւն ձեւերով զան պարտքերնին կատարեն՝ ներքին դեղորէից շարքը կ'աւարտի և կը ներկայանան արտաքին դեղորէք ։

Ընկղմունք արտաքին դեղորէից առաջիններն են և բաղնիքներն (ծովու և ցամաքի) հանդէսը կը բանան ։ Բայց այս մասին հարկ չէ ամեն ինչ հոս գրել քանի որ նոյն հեղինակը Մասիս լրագրոյ 1881 տարւոյ 2334էն 37 թուոց մէջ ընդարձակ գրած է այս նիւթին վրայ ։

Գալով մասնական ընկղմանց, որոց անուններն յոյժ զարմանալի են ինչպէս Ձրատականք, Ոտնականք, Ձեռնականք, Ակնականք եւն, ասոնք մասնաւոր հիւանդութեանց աւելի կը գործածուին և հետեւաբար հեղինակն համառօտիւ կը բացատրէ ինչպէս նաեւ մենք ։

Լուացմունք, վերարկութիւնք, ցայտմունք ասոնց շարունակութիւնն են ։

Կարծեմ թէ իմ ընթերցողներս ալ ինձ նման բառերու խնդրոյն վրայ սկսան մտածել ։ Այս բառերու մէջ նորեր կան և այնքան նորեր որոց օտար լեզուներու անունները աւելի դիւրահասկանալի են ։ Բայց մի վախէք ։ Տօքթ. Յակոբեան մեզի չափ կ'զգուշանայ ըստ քմաց բառեր յօրինելէ և Նորայր Բիւզանդացւոյ Փրանսահայ պատուական բառգրքին հետեւելով՝ ստիպողական պարագայից մէջ միայն կ'առնէ ։

Այսու հանդերձ ես ստիպողական պարագայից կարգէն պիտի դասէի Ցայտմանց շարքին մէջ Ներարկութեանց մի քանիներուն հայացումը որ հիացում չպատճառեր ։

Զոր օրինակ, ի՞նչ կը հասկնանք [illegible], կարդալով ։ Յայտնի է որ ասոնք ներարկիչ այսինքն տեղ մը ներս մղող գործիներ են, բայց սրինգ բառին Փրանսերէն seringueին թարգմանութիւն ըլլալը ականջները կը ներեն, բայց ոչ սրնգահարները ։ Թո՛ղ զատանձն որ սըրտուղի գաղափարը բնաւ չարտադրեր ։

Օծմունք գիտենք ի՛նչ ըսել է և Օծանելիք խոզաճարպի, մոմձէթի, գօլտ-գրէմի, [illegible]

Ապա կուգան փոշային արտադեղք, կարծր արտադեղք, կպչուն արտադեղք և տեղի կուտան մեքենական դարմանաց առջեւ, որ գրքին երկրորդ մասը կ'ամբողջացնեն ։

⁂

Բայց, աւա՜ղ, չափս լցաւ և Երրորդ Մասին վրայ կը փափագէի խօսիլ ։ այս երրորդ մասն, Անմիջական Դարմանք, գրքին էական պայմաններէն գլխաւորները կը կազմէ ։ Ի՞նչ պէտք է ընել երբ յանկարծ պատահին խայթուածք, կտրուածք, ճմլեալ վէրք, հրազինական վէրք, խլմունք, արիւնհոսութիւնք եւն ։ Աստ բացատրուած են ասոնց սկզբնական դեղերը ։ Նմանապէս երբ դիպուածով օտար մարմինք կը մտնեն վիրաց մէջ, մարսողական գործարանաց մէջ, շնչառութեան գործարանաց մէջ, քթին մէջ, աչաց մէջ, ականջին մէջ, կամ երբ պատահի այրումն կամ սառումն, Հիւանդին Բարեկամը ցոյց կուտայ մեր ընելիքը և ի հարկին կ'ըսէ ։ Կանչեցէք բժիշկը ։

Թունաւորմունք ոչ նուազ կարեւոր գլուխ մը կը կազմեն ։ Հանքային թոյնք եւ բուսային թոյնք երկու մեծ բաժանումներն են, որոց կը հետեւին Հեղձմունք և Յանկարծադէպ հիւանդութիւնք, ինչպէս փսխումն և փորհարութիւն, սարսուռ և ջերմն, զանազան ցաւեր ։

Լաւագոյն կը համարէի Յղութիւն և Ծննդաբերութիւն կոչուած գլուխը ամենեւին չտեսնել այս գործին մէջ, թէպէտև հեղինակը կրնայ վստահ ըլլալ որ միւս մասերէն աւելի պիտի կարդացուի և բուն իսկ այսպէս ըլլալն է դիտողութեանս պատճառ ։ Եթէ բժշկական խնդրոց մէջ կարծիք յայտնելու փոքր ինչ կարող ըլլայի, նախ խնդիր պիտի յարուցանէի սա կէտին վրայ թէ իրաւունք կա՞յ հիւանդութեան կարգին մէջ դասելու այս վիճակը, մանաւանդ Յանկարծադէպ Հիւանդութեանց ։ Երկրորդ՝ երբ յղութեան և ծննդաբերութեան ատեն կը ներկայանայ, այնքան կարեւորութիւն կը տրուի խնդրոյն որ առանց բժշկի ոչ ոք կը գործէ ։ հետեւաբար Հիւանդին Բարեկամը դեր չունի ։ Երրորդ, մի գուցէ այս ընտիր գործն որ արժանի է ամեն տան մէջ գտնուելու, որ արժանի է մեծին և փոքրին, գիտողին և չգիտցողին միանգամայն ձեռացը մէջ գտնուելու, որ միշտ տանը մէջ սեղանին վրայ, բառգրքի մը, օրացոյցի մը և աղօթագրքի մը քով գտնուելու կարեւորութիւն ունի՝ դեռահաս աչքերէ ծածկուելու հանգամանք մը ունենայ ։ Այսու հանդերձ ընթերցողք կրնան վստահ ըլլալ թէ յոյժ տարբեր են այս մասին գրուածներն բժշկական գրքի մը մէջ տրուած մերկ բացատրութիւններէ և եթէ ոչ ընդհանուրին, գէթ մասնաւորաց համար օգտակար ըլլալէ զուրկ չեն ։

Տարափոխիկ հիւանդութիւնք կուգան վերջացնել այս երրորդ մասն և ամբողջ գիրքը ։

Կարգ մը հիւանդութեանց վրայ կը խօսուի այս գլխոյն մէջ, որոց ամենքն ալ հիւանդէ մը ուրիշի կրնան փոխանցուիլ ։ Բնականաբար կատաղութիւն, ծաղիկ, տրփային հիւանդութիւնք, կարմրախտ, հարսանիթ, օձախտ, եւայլն, մինչեւ իսկ մաղձախտ կան բացատրուած ։ Բայց պիտի դիտեմ թէ ինչո՞ւ մաղձախտ կը կոչուի քոլերան ։ Արեւելքի մէջ քոլերային համար հնդախտ կը գրուի, Տօքթ. Յակոբեան մաղձախտ կը կոչէ թերեւս Նորայրի հետեւելով, և վաղը ուրիշ մը՝ ուրիշ անուն մը պիտի յօրինէ ։ սակայն ո՞վ չհասկնար քոլերա բառը որ այսքան տեսակ թարգմանութիւններ կ'ստանայ ։ Մինչդեռ նոյն անունը ըստ քմաց ամեն գրող իւր կարծածին նման թարգմանելը մեր մէջ [illegible] դարձած է որ դժբաղդաբար փոխանցական է, և ամենուս ալ հաղորդուած ։

Դառնալով մեր գրքին, վերոյիշեալ ամեն տեսակ պատուական տեղեկութիւններէ վերջ կուգայ բառագիրք մը յորում նշանակեալ են գրքին մէջ գործածեալ բժշկական և այլ քիչ գործածուած բառերն, դիմացը Փռանսերէններով և ի հարկին տաճկերէններով ։

Տօքթ. Յակոբեան շատ լաւ յաջողած է բացատրութիւնները դիւրըմբռնելի ընելու արուեստին մէջ և հայերէնի քիչ վարժ անձինք անգամ մէկ ընթերցմամբ կը հասկնան գրուածքը, հակառակ նորանոր բառերու գործածութեան, որոց նշանակութիւնը սահեղ պարբերութեան յօրինուածքէն կը հասկցուի առանց բառգրքին դիմելու ։

Միով բանիւ Տօքթ. Յակոբեանի գործն ընտիր և պիտանի է, մինչեւ ցարդ առաջին անգամ ըլլալով մեր ազգին մէջ լոյս կը տեսնէ, և մեր ջերմագին շնորհակալութիւնները կը մատուցանենք հեղինակին, յուսալով որ պիտի շարունակէ իւր մասնագիտութեան ճիւղին մէջ ուրիշ գործեր եւս ի լոյս հանելով մեծ պակաս մը լնուլ ։

Ահա ապացուցուեցաւ թէ Տօքթ. Յակոբեան կարող է իւր գիտցածներուն մէջ զատել և ժողովրդականացնել ինչ որ ուղղակի օգտակար է ։ Մինչեւ ցարդ այս տեսակ աշխատութիւններ կը յուսայինք իրմէ. ասկէ վերջ կը պահանջենք ։

Յ. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՁԱՆԱՁԱՆՔ

ՀԱՅ ԲԺԻՇԿ ՄԸ Ի ՄՈՆԹՐԷՕՅԼ

Փարիզի արուարձանաց Բօբէօբ (Հայրենասէր) լրագիրն, իւր 26 յուլիսի թուոյն մէջ կը հրատարակէ Մոնթրէօյլի մէջ ի նպաստ Թոնքինի վիրաւորաց տրուած պարահանդէսին նկարագրութիւնն, ոյր հետեւեալ շահագրգիռ մասը կը ներկայենք մեր ընթերցողաց ։

. . . Կը խնդան, կ'զբօսնուն, կը պարեն, կը վալսեն ։ Օ՜հ, նայեն ։ պա՛ր գլխիչ ։ Շատ վալսեցին և մեք պիտի թերանայինք մեր լրաբերի պարտաւորութեանց մէջ եթէ չըսէինք թէ անոնց մէջ կը գտնուէր այդ զգայնական պարի արուեստին վարպետ մը ։

Ասկէ կը լսեմ բոլոր տիկնայքն որք չեն կրցած ներկայ գտնուիլ այդ պարահանդէսին, հարցնել ինձ նորա անունը ։

Աւա՜ղ, տիկնայք,

Կ'անգիտէի իւր անունն, իւր ծնունդն ։

Սակայն, որովհետեւ կ'սպասէի այդ հարցման, և երբէք չեմ կրցած դիմադրել կնոջական խնդրանքի մը այնքան անո՛ւշ շեշտերուն, ահաւասիկ ինչ միջոց ձեռք առի ձեզ գոհացում տալու համար ։

Առաջին անգամ կոխեցի վերոյիշեալ վալսողին ոտքին վրայ ։ Ներողութիւն խնդրեց անուշադրութեամբ իւր ոտքն իմինիս վրայ դնելուն համար ։ երկրորդ անգամ կը ջախջախեմ իւր ոտքն, բան չըսեր, այլ ծուռ ծուռ երեսս կը նայի ։ այս մարզանաց երրորդ փորձը կատարեալ յաջողութիւն կ'ստանայ ։ ինձ կուտայ իւր այցետոմսն ուր կը կարդամ հետեւեալը ։

ՇԷՐՊԷԹԵԱՆ

Վիրաբոյժ-Ատամնաբոյժ

5, Փողոց Տիւբէ, ի Մոնթրէօյլ

Խորհրդակցութիւնք ժամ 1էն 5 ։

Ի՜նչ բարեբաղդութիւն ։ և ես որ տրտում տխո՛ւր էի, ակռայի մը պատճառաւ որ հանգիստ չէր թողուր զիս ։

Անմիջապէս պաղ խօսքերով ներողութիւն կը խնդրեմ յարգոյ Պ. Շէրպէթեանէ ։ արեւելեան ձեւով կ'ընդունի զայնս, որովհետեւ Թուրք մ'է (Պոլիս տեսած է անոր ծնունդն) և նոյն աւուր համար ժամադրութիւն կ'ընենք ։

Այսօր, երախտապարտ իւր հանճարեղ խնամոց, կուգամ արդար մեծարանք մ'ընծայել տաղանդին և գիտութեան ճարտար վիրաբոյժ-ատամնաբոյժին, և անշուշտ ճշմարիտ ծառայութիւն մը կը մատուցանեմ Բօբէօբի ընթերցողաց՝ իմացնելով անոնց թէ ատամնական արուեստին վարպետ մը կը գտնուի մեր մէջ ։

ԱՀՌԵԼԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մադրիտէն յուլիս 14 թուականաւ կը գրեն թէ ահռելի ողբերգութիւն մը տեղի ունեցեր է ի Բիրահոնա, փոքրիկ գիւղ Լոկրոնօ նահանգին ։ Երիտասարդ մը սպաննած է մանկամարդ աղջիկ մը և իւր ծնողներէն կամ բարեկամներէն հինգ հոգի ։ ապա անձնասպան եղած է ։

Ջիրիաքօ Ֆէրնանտէզ, քսան տարեկան, կը սիրէր զՊլազա Պուրկօս, թարմագեղ գեղջկուհի վեշտասանամեայ ։ Սակայն, աւա՜ղ, միայն ինք չէր որ կը սիրէր զնա ։ Ուրիշ երիտասարդ գիւղացի մը, Պապլօ Ֆէրնանտէզ, որ իւր ազգականն էր, նմանապէս ջերմ համակրութիւն մը կ'զգար նորատի աղջկան համար ։ Արդ, Պլազա այս վերջինը նախամեծար կը համարէր ։ Ասկէ ահա՛ դառնաղէտ ողբերգութիւնը ։

Մերձակայ Ալտէալբազա գիւղի տօնին օրն, այս երեք անձինք իրարու հանդիպեցան պարուց հրապարակին վրայ՝ Վերադարձին, Ջիրիաքօ տեսնելով զՊլազա ճանբուն վրայ, Նորատի աղջկանց խումբի մը մէջտեղ, գրպանէն ատրճանակ մը հանեց և անոր վրայ խոյանալով, թեւէն բռնեց, մինչդեռ Պլազայի ընկերուհիները, պակուցեալ հրազէնքէն զոր օդին մէջ կը ճօճեցնէր նա միւս ձեռքով, ի փախուստ աճապարեցին այնքան հեռու որքան կրնային երթալ ։

Ի՞նչ տեղի ունեցաւ երբ երկու սիրահարները մէն միայնակ գտնուեցան, իրարու դիմաց ։ Չգիտցուեր ։ այլ տեսարանն ահռելի եղած լինելու է, որովհետեւ քիչ յետոյ վատարագ Պլազայի մարմինը կը գտնուէր դաշոյնի երեսուն հարուածներով որք սոսկալի կերպիւ ծակոտած էին մարմինը ։

Արդ՝ նոյն միջոցին, Պապլօ Ֆէրնանտէզ իւր նշանածին բարեկամուհիներէն կ'իմանար Պլազայի և Ջիրիաքօյի հանդիպումն և այս վերջնոյն խելայեղ վիճակն ։ Շտապաւ վազելով պատահարի վայրին վրայ, անդ հանդիպեցաւ իւր հակառակորդին ։ Կռիւ մը սկսաւ այդ երկու մարդոց միջև և չարաչուք եղաւ Պապլի համար որ քիչ յետոյ անկենդան կ'իյնար իւր խօսնցելոյն տակաւին տաք դիակին վրայ ։

Վայրկեան մը յետոյ, այս երկրորդ զոհին հայրը՝ Մաթիաս Ֆէրնանտէզ, որ փութացած էր յօգնութիւն, մահացու հարուած մ'ընդունելով կ'իյնար իւր որդւոյն արիւնաշաղախ դիակին մօտ ։

Իրարու ետեւէ հասան Մանուէլ Պուրկօս, Նորատի գեղջկուհւոյն հայրն և իւր մտերիմներէն երկու հոգի, որք իմացած էին գիւղին մէջ պատահած զըսոսկումները ։ [illegible] բաստ չեղաւ և իրենց դիակներն ալ փռուեցան միւս երեք դիականց քով ։

Այս վեց սպանութիւնները գործելէ յետոյ, Ջիրիաքօ, որոյ յիմարութիւնն երթալով աւելցած էր իւր թափած առաջին արիւնէն ի վեր, Բիրահոնայի ճանբան բռնեց և, կատաղի, աչերն արիւնաթուրմ, շրթները փրփրած, գնաց զարնել Պապլի Ֆէրնանտէզի տան դուռն՝ ընտանեաց մնացեալ մասը բնաջինջ ընելու դիտաւորութեամբ ։

Չգուչացան բանալէ ։

Այն ատեն գնաց դէպ այն ճանապարհն, վկայ այդ խժդժական ոճիրներուն և, ատրճանակն իրեն ուղղելով, երկու անգամ պարպեց կուրծքին վրայ ։ Ասի եօթն դիակ կ'ըներ ։

Այս դէպքերուն յառաջ բերած սոսկումն այնքան մեծ էր ի Բիրահոնա, որ բնակիչներն, որք փութով ապաստանած էին իրենց տուները, Ջիրիաքօյի մահուան վրայ աներկբայ լինելէ յետոյ միայն համարձակեցան դուրս ելնել ։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

Ի

ՏՕՔԹ. Ս. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԷ

Սոյն գործոյն մէջ որ առաւել քան 400 էջերէ բաղկացեալ է, հեղինակն ամփոփած է այն ամեն ծանօթութիւններ, հրահանգներ ու պատուէրներ որք հարկաւոր են հիւանդաց պէտք եղած ընտանեկան խնամքները տալու, բժշկական զանազան դեղորայքն պատշաճապէս գործածելու և մանաւանդ յանկարծական պատահարաց միջոցին հարկ եղած անմիջական դարմանները տանելու ։ Սոյն պարունակութեամբ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել կոչուած է սա հայ ընտանեաց մէջ որոց բազումք զուրկ լինելով այսպիսի առաջնորդէ մը, կը գործեն յաճախ թերութիւններ և սխալներ որք յետոյ մեծ աղետից պատճառ կը լինին ։

Կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունը և կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց և Պ. Վայսի քով ի Բերա ։

Գին 1 մէճիտ

ԱԶԴ

Կ. Պոլսոյ առաջնակարգ վարժարանոց միոյն համար հայերէն և ֆրանսերէն լեզուաց քաջահմուտ դաստիարակուհւոյ մը պէտք լինելով՝ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել լրագրոյս տնօրէնութեան ։

1—5

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Մէրքէզը Էմանէթ վէ պաղը թէվիրը պէլէտիյէ իլէ խասթախանէլէրէ վէ սայիրէյէ լուզումի օլան ալթմըշ պին սէքիզ եիւզ դըյէի աչարի քէօմիւր իլէ թէօրթ պին եիւզ էլլի չէքի հաթապ չէրաիթը մալիւմէ իլէ պիլ միւնաքասա ալընաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն սէնէի հալիյէ աղօսթօսընըն պիրինճի բէնչշէնպիհ կիւնիւ թէէմինաթ աքչէլէրի իլէ պէրապէր Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

21 Թէմմուզ 1301

Բրիւքսէլի երկոտասանեայ փոխառութեան 93րդ վիճակահանութեան արդիւնքը

400 Ֆրանք շահող Թիւեր

12,546	217,245	485,043	6912,07	945,117	1,119,222	1,266,069	1,408,836	1,655,506
7	221,506	4	8	8	3	70	7	7
8	7	5	9	9	4	1,268,521	8	8
9	8	561,431	10	20	5	2	9	1,655,509
50	221,509	2	700,711	954,886	1,128,196	1,268,523	1,408,840	10
15,416	10	4	2	7	7	5	1,467,571	1,690,076
8	256,706	5	3	8	8	1,270,211	2	7
9	7	580,941	4	9	9	2	3	8
20	8	2	5	90	200	4	4	9
17,457	9	3	707,761	972,951	1,133,131	5	5	80
8	10	4	2	2	2	1,335,126	1,508,371	1,716,996
60	279,071	5	3	4	3	7	2	7
60,426	2	587,086	4	5	4	8	3	8
7	3	7	5	973,371	5	9	4	9
8	4	8	781,026	2	1,134,926	30	5	7,000
9	5	9	8	4	7	1,345,826	1,527,417	1,764,636
30	323,961	90	9	5	8	7	9	7
63,991	2	596,791	798,396	1,005,481	9	8	20	8
2	4	2	7	2	30	9	1,565,506	9
3	369,682	3	8	3	1,142,096	30	8	40
4	3	4	9	4	7	1,356,821	9	1,801,541
5	5	5	400	5	9	2	10	4
67,346	370,331	599,176	827,226	1,029 601	100	4	1,566,746	1,812,736
7	2	7	7	2	1,168,726	1,366,306	7	7
8	3	8	8	3	7	8	8	8
9	4	9	30	4	8	9	9	9
50	5	610,936	860,216	5	9	10	50	40
95,061	403,781	7	7	1,054,786	1,177,606	1,369,061	1,592,306	1,815,021
2	2	8	8	7	7	3	7	2
3	4	9	9	8	8	4	8	3
4	406,187	40	20	9	9	5	9	4
5	8	622,107	860,816	90	1,184,326	1,376,371	10	5
115,496	9	8	7	1,065,352	7	2	1,603,351	1,846,841
8	90	9	8	3	8	3	2	2
9	424,331	10	9	4	9	5	3	3
500	2	629,971	20	5	30	1,381,446	5	4
178,376	3	2	875,311	1,083,506	1,210,886	7	1,621,186	5
7	4	3	2	7	7	8	7	1,864,701
8	5	4	3	9	9	9	8	2
9	458,126	5	4	10	90	50	9	3
80	7	643,301	5	1,087,406	1,234,056	1,382,446	90	4
179,241	8	2	920,591	7	7	7	1,623,291	5
2	30	3	2	8	8	8	2	1,902,656
3	471,686	4	3	9	1,243,516	9	3	7
4	7	5	4	10	8	50	4	8
5	8	672,407	5	1,110,182	9	1,391,936	5	60
217,241	9	8	922,262	3	20	7	1,647,221	1,972,151
2	90	9	4	4	1,266,066	8	2	2
3	485,041	10	5	5	7	9	4	4

ԱԶԳ

Հայերէնի, Թուագիտութեան, աշխարհագրութեան հմուտ գաւառացի մը, որ կարող է նաև Ֆրանսերէնի եւ Թուրքերէնի օգնական ըլլալ, փափաք ունի ազգային դպրոցներու, տուներու և նոյն իսկ գաւառաց մէջ միայուն կամ այցելու դաստիարակութիւն ընել չափաւոր պայմաններով։ Պէտք ունեցողք դիմելու են Նորատունկեան խան, Արեւելք խմբագրատունը։

5—10

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ երզագ անպարը իչին գումանտալըք օլարագ պէշ պին գըլէտէն օն պին գըլէյի ճէմիյէ գատար զեյթուն միւպայեա օլունաճաղընտան վէ իշպու թէմմուզը բումինին եիկիրմիպէշինճի փէնչէնպէ կիւնիւ սախի դարարը գամթիսի վէրիլէճէկի կիպի եիկիրմի եէտինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ թէքարրիւր իտէճէք փիյաթտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1—3

22 Թէմմուզ 1301

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ վէ հուպուպաթ անպարլարը իչին մէյլում միւթէնէվի տագիթ իլէ չալրին միւնագասասընա իշպու թէմմուզը բումինին օթուզ պիրինճի կիւնի պաշլանաճաղը տան, թալիպ օլան թիւճճարըն եէվմը մէզքիւրտէ Խազինէի Խասսայի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

20 Թէմմուզ 301

1—3

ԱԶԳ

Այս անգամ իմ ծախած բաղդատոմսերէս,

1,243,517 և 922,261

թիւերը 1000 ական ֆրանգ շահած են։ Ուստի, որու քով որ կը գտնուի թող ինձ ներկայէ և անմիջապէս պիտի հատուցանեմ շահած գումարը։

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԴՄԱՃԵԱՆ

Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ Թիւ 33

ԾԽՈՂՆԵ՛Ր

Կրնաք ծխել առանց վնասելու ձեր առողջութեան, եթէ մէն մի գլանիկէ յետոյ առնուք.

ՆԻՔՈՍԻՏԻ ԲԱՍԹԻՅԼ ՄԸ

Ամենազօրաւոր դեղթափ մ'է սա ընդդէմ ԾԽԱԽՈՏի։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառաց, անուշավաճառաց, ծխավաճառաց և այլոց քով. Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Ղալաթիոյ մեծ փողոց։

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
ԾԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՉԻ
Ի ՍԹՈԼԻՎՕ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ
Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է
Մումհանէ, Լոյտ խան, 2.

Les vrais Fumeurs de Cigarettes doivent faire usage du JOB ou ne pas fumer!!! Jean BARDOU signé: J. Bardou et ne fabrique que cette Marque. Exploitation Générale: J. Z. PAUILHAC, Toulouse

Տր. ԺԻՊԷՐԻՆ
ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՃԻ
ԷԷԿԵԱՆԷ ՎԷ ՀԱԳԻԳԸ
ՇԷՔԷՐԼԻ ՀԱՊԼԱՐԸ

Բարիսաէ Սէն Լուի խասթախանէսինին սէր թապիպի վէ էնճիւմէնը թըպպի... Փիւնունը Թըպպիյէ աղասընտան տօգթէօր ժիպէրին գանը թէմիզլէյիճի եէկեանէ վէ հագիգի շէքէրլի հապլարը հագգըթէն բըլհէը թըլյէսար վէ էմրազը ծիլտիյէի միւզմինէ վէ չըպանլար վէ սրաճա վէ եարա վէ սաիր ֆէսատը տէմտէն հասըլ օլան էմրազը, քէօքիւնտէն սուրէթը գաթիյէտէ տէֆ իտէր, վէ շիմտիյէ գատար մէվճուտ օլան հէր նէվի մուալիճաթըն թէէսիրինտէն խալի օլան իլէը միւհլիքէնին եսէրինի նապէտիտ իտէր։ Մումայիլէյհ տօգթօրուն գանը թէթէմիզլէյիճի շուրուպլարընտա պուլունան խասսէլէրին այնը, շէքէրլի հապլարտա տախի մէվճուտ օլուպ, ուֆագ օլտուղու ճիհէթլէ իսթիմալը գօլայ վէ խօշ տուր։ Հէր սինտէ օլան էրքէք վէ գատըն մէզքիւր շէքէրլի հապլարը իսթիմալ իտէպիլիրլէր։ Հէր հապ շիշէսիյլէ պէրապէր սուրէթի իսթիմալինին թալիմաթը տախի պուլունմագտա տըր. պիլճիւմլէ էճզախանէլէրտէ պուլունուր, գալըպըսան սաթըլըր։ Տէրսաատէթտէ տէբօզիթօսու եալըըզ Ղալաթա կէօմրիւկիւնին շարքընտա Մ. Զէրվաթինին մաղազասընտա տըր։

ԴԵՂԱՐԱՆԻ մը պարունակութիւնը վաճառելի է չափաւոր պայմաններով. դիմել ի դեղարան Բայմնալի, Սուլթան-Համամ, Պահճէ-Գաբու։

Հայ վարժուհի մը որ կը խօսի մաքուր հայերէն, Ֆրանսերէն և քիչ մ'ալ ռուսերէն, կը բաղձայ պաշտօն մը գտնել ընտանեաց մէջ, թէ՛ ի Կ. Պոլիս և թէ՛ յօտար երկիր. փափագողը պէտք է դիմեն լրագրիս խմբագրատունը։

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՁԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

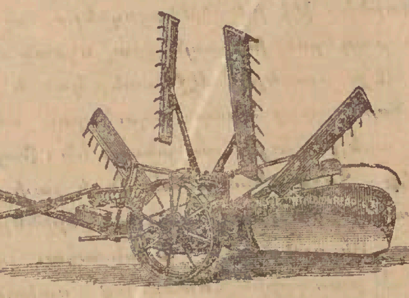

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կտրէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է։ Գնողըն երբ գոհ չիլինի, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն։

502

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէմպէ բաղարի մօտ Եէնի ճամիի ջրան կից։

Վերոյիշեալ ներկի գործածութեան ե[illegible] նական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը մնայուն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութիւնէն ու ոմանց իսկ գարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մորթը չայրեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՑԱՐԳՆԵԼԻ ՀԱՅՐ ՔԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Գ. Պերթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսեզ։

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան Թիւ 15։

507

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրը, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և իմաստագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերաբերելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐէն մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերակազմուի։

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Սրտացաւութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Բրօրային ախտութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն.
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն։

J. HAYDOCK'S
NEW LIVER PILL

Վերոյիշեալ ամեն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարումն յառաջ եկած է փայծեղին մէջ, եւ պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատի մը ամենէն սովորական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խոկութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջղախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, Ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատներն ամենազդու դարման են։

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրկեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրկել «փայծեղն եւ իւր դարմանիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒ՛Ն —Կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Յրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրը անգամ մը կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նամթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բաւոնիա	5,000
Գալլէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սկիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, ամսոյս 27ին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Տէտէաղաճի ճամբով։

Մորոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Փէնուիք ի մօտոյ Լիվրբուլ պիտի երթայ Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պօսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ամէն նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կայային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենազդու դարման ընդդէմ [illegible] և [illegible]։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան [illegible]։

Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալաքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը։ Այս Ջուրերն, [illegible], կը պարունակեն իբր 5 կրամ աղ մէն մի լիտրի համար։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են [illegible] և [illegible], որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բոդասի [illegible] կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսին աղիքը [illegible] փոքրին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չեզոքացընելով միանդամայն թթուն որ կրնայ գտնել հոն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, [illegible] կը զերծանի այն ամեն կալերէ որք կ'արգելուին զինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ [illegible], որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ադկէ կը հետեւի թէ ընդհատական ջերմերէ յառաջ եկած [illegible] և [illegible] հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու [illegible], զոր [illegible] կը պարունակեն։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլ, Միջերկրական և Օտեսա մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըզ
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արգատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լագոնիա	2,500	Ռոբբ
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Բումելիա	2,800	Ֆօթըրճիլ

Բըլկարիա շոգենաւն ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Մասետոնիա շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվրբուլէն ասդ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

513

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արեւելից մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
[illegible]	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիպան	800
Տուրոյ	700	Օրոլթոյ	700
Եճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէսպիան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ ամսոյս 1ին շաբաթ օրը դէպի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ֆլավեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆրայ օգոստոս 1ին շաբաթ օր աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԼԷՕՆԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԸՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Լէօնարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Ֆարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամպիլլրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռեյդոլ և ընկ.

512

ԱԶԳ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ
ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ
Ցաւուկ դեղէ մը, պատրաստեալ
՚ի Ս. ԲԱՍԹՈՐԻՑԷՆ
ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է
5 ղրուշ

Կը գտնուի Մ. Բասմաճեանի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Հուլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանդրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյզր	2,600	Օրլանտօ	3,000
Կալիփսօ	2,500	Օթրանթօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տինօ	2,500	Բաղդեր	1,700
Տոմինօ	1,800	Քիթօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրազօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րոլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րոմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կուիտօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրանօ	2,200	Սորէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թինկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլտօ	2,000	Նէստօ	1600
Քոլօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	4,0

Ռինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիմէն այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, և ամսոյս 31ին պիտի մեկնի Զմիւռնիա, Կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար։

Սալէրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռօճըրս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած է։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Փանորմուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ալլանդրիկ	1700
Թիպէս	3250	Լոթիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սեսիլ	700

Բերա շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրիսթըր ամսոյս դէպի 20ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌՈՒԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ռուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլի և Բէրիի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէնկրէլի որ յուլիս 29ին Մարսիլիայէն և օգոստոս 5ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արմէնի։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՌԹԻ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլի	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30	...
Գում—գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41	...
Եէնի—գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 32	7 54	...
Եետի—գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10	...
Այ Ստեֆանո	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 34	...	—	...	...	...	...	—	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ Ստեֆանո	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 83	7 5	...	...
Եետի—գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 ...	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 48	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 12	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 25	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 45	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 16	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7	...
Եէնի—գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 21	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում—գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 24	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 29	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24	...
	...	...	...	—	...	...	...	...	...	... 38	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց միջեւ։ Ուրբաթ և կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա։